

Voorjaarsnota 2017 (Primaire begroting 2018) Gemeenschappelijke Regeling WAA

Venlo, juni 2017

Inhoudsopgave

Bericht van het Dagelijks Bestuur	5
1. Management summary	5
2. Doelstelling WAA	12
3. Algemene ontwikkelingen op bestuurlijk niveau	12
4. Beleidsvisie van het bestuur	12
5. Ontwikkelingen ten aanzien van de Gemeenschappelijke Regeling	14
6. Ontwikkelingen in de Wsw	15
7. Realisatie van doelmatigheid en rechtmatigheid	15
8. Voorstel tot vaststelling van de begroting	17
Begroting	18
Programmaverantwoording	18
1. Algemeen	18
2. Sociaal beleid	19
3. Financieel beleid	19
4. Toekomstverwachting	21
Overige paragrafen	28
1. Weerstandvermogen en risicobeheersing	28
2. Paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing	29
2.1 Risico's voor Schap als publiekrechtelijke organisatie	29
2.2 Bedrijfsrisico's vanuit het ondernemerschap	31
3. Onderhoud kapitaalgoederen	32
4. Financiering	32
5. Verbonden partijen	35
6. Lokale heffingen	35
7. Grondbeleid	35
Overzicht van baten en lasten begroting 2018	37
Kasstroomoverzicht	40
Toelichting op de programmabegroting	41
Kengetallen	45

Bericht van het Dagelijks Bestuur

1. Management summary

Voor u ligt de primaire begroting 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Aanvullende Arbeid Venlo en omstreken (hierna te noemen WAA of Schap). Deze begroting is opgemaakt conform de vanaf 2005 verplichte verslaggevingvoorschriften voor een Gemeenschappelijke Regeling (BBV).

Nadrukkelijk dient in deze gehele begroting 2018 rekening gehouden te worden bij elke vergelijking ten opzichte van voorgaande jaren van de kerncijfers, exploitatie e.d. van WAA op totaalniveau over de jaren 2018 en verder, dat de totale SW-populatie waarvoor WAA vanaf 2018 de Wsw uitvoert, fors lager is dan in voorgaande jaren. Er is vanaf 2018 geen sprake meer van een integrale maar van een deuluitvoering van de Wsw voor de gemeenten via WAA. Dit omdat gemeenten vanaf 1-1-2018 zélf aan de lat staan voor de uitvoering van het beschutte deel van Wsw.

Algemeen

Voor deze primaire begroting 2018 zijn, evenals in de jaren 2015 t/m 2017, naast de algemene uitgangspunten van de in 2015 ingevoerde Participatiewet, met name de strategische koers zoals die verwoord en vastgelegd in de documenten "Samen Groeien" en in het verlengde hiervan het strategische koersdocument "Samen Anders!" incl. de updates en aanscherpingen van de koers zoals die zijn vastgesteld door het Bestuur in december 2015, juli 2016, december 2016 en maart 2017 voor WAA overall, vooralsnog kader stellend.

De koers van WAA wordt periodiek beoordeeld en geüpdatet.....

In de eerste koersactualisatie per december 2015 is aangegeven dat uiterlijk per 1-1-2018 de gemeenten zélf verantwoordelijk zullen zijn voor het uitvoeren en organiseren van passend werk voor de doelgroep Beschut (loonwaarde tot 40%) o.a. middels onder regie en verantwoordelijkheid van gemeenten vallende concepten zoals Werken in Buurten. Het Beschut werken zal vanaf die datum bij WAA zelf gereduceerd zijn tot nihil. Het Schap, en in haar verlengde WAA groep nv, zullen vanaf 1-1-2018 derhalve niet meer financieel noch inhoudelijk zorg dragen voor de uitvoering van de Wsw resp. het materiële werkgeverschap voor dit deel van de Wsw doelgroep maar nog slechts als formele werkgever en payroller hiervoor optreden. Door de sterke daling van het aantal Wsw-ers bij WAA, krimpt de WAA-organisatie versneld. Deze versnelde afbouw leidt in 2018 eenmalig tot hoge frictiekosten van ruim € 3 mio.

In december 2016 heeft de gemeente Venlo aangegeven voornemens te zijn de uitvoering van de gehele Wsw vorm en inhoud te willen gaan geven binnen haar eigen gemeentelijke sociale domein. Een beweging die overall past binnen de Participatiewet beoogde doelstelling van een gemeenschappelijke doelgroepenbenadering voor een ieder met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en één totaal ontschot budget vanaf 2015. In 2017 zal dit voorgenomen besluit door de gemeente Venlo nader worden onderzocht resp. uitgewerkt in een (gemeentelijk) projectplan. De uitkomsten van dit onderzoek resp. het projectplan kunnen van majeure invloed zijn op zowel de aard en omvang als (toekomstige) continuïteit van zowel het Schap WAA Venlo e.o. (als gezamenlijke regievoerder voor de Wsw in de regio Venlo) en haar Wsw uitvoeringsorganisatie WAA groep nv c.a. Ten tijde van de opmaak van deze primaire begroting 2018 is het onderzoek en projectplan c.a. in volle gang en zijn de uitkomsten hiervan nog niet bekend. De mogelijke impact en verdere gevolgen van deze beoogde beweging zijn derhalve (nog) onbekend en in deze begroting als PM opgenomen.

De koers van WAA en haar uitvoeringsorganisatie WAA groep nv is en blijft derhalve vooralsnog gericht op het omvormen van WAA naar een sociaal duurzaam detachingsbedrijf.

En last but not least: daar waar tot en met eind 2016 nog sprake was van mogelijke aanbidding van WAA dienstverlening voor andere doelgroepen dan Wsw, zoals in de bijgestelde koers in

december 2015 is aangegeven en in juli 2016 nader is uitgewerkt in een businesscase, is in maart 2017 bestuurlijk besloten dat WAA zich niet zal gaan richten op het modulair aanbieden van trajecten voor andere doelgroepen dan Wsw. WAA overall is met ingang van 1-1-2018 derhalve als sociaal duurzaam detachingsbedrijf alleen ingericht op de uitvoering van de Wsw voor sec personen uit die doelgroep met een loonwaarde van 40% of hoger (zgn. niet-beschutte deel van de Wsw).

Naast de bestuurlijke koersontwikkelingen zijn een tweetal ontwikkelingen t.a.v. Wsw en Rijksbijdrage Wsw nadrukkelijk van belang voor 2018 en volgende jaren;

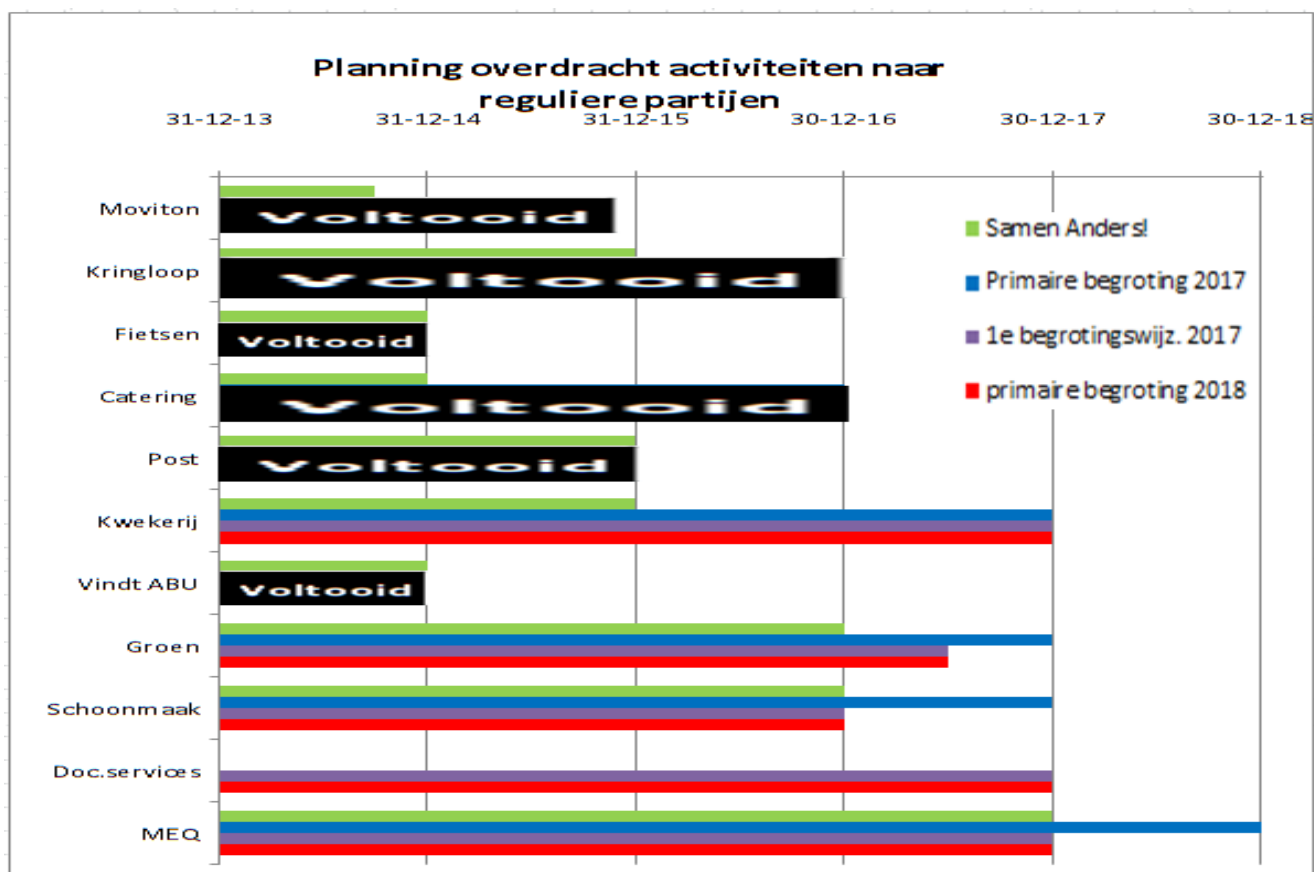
- Vanaf 2015 is zichtbaar dat de uitstroom Wsw zowel op lokaal als landelijk niveau met ongeveer 4% fors achterblijft bij de eerdere (actuariële) prognoses en verwachtingen van 6% tot 7%. Het blijkt dat met name de verslechtering van (landelijke en lokale) sociale zekerheden en oudedagsvoorzieningen vanaf 2015 ervoor zorgen dat Wsw-ers minder snel uitstromen naar o.a. WIA en prepensioen. Hierdoor is er sprake van een minder snelle afbouw van de Wsw-populatie en een meer oplopende vergrijzing van de populatie dan eerder voorzien. Dit dempt de afbouw van de WAA-organisatie en derhalve de frictiekosten, maar zorgt voor, naast hogere totale exploitatiekosten bij het huidige en naar verwachting oplopende subsidietekort per arbeidsjaar Wsw, ook voor een hoger totaal subsidietekort dan eerder voorzien.
- Ondanks diverse reacties van zowel VNG, de brancheorganisatie SW-bedrijven als andere (sociale) partners, wordt het hogere volume binnen de Wsw (vooralsnog) door het Rijk niet (volledig) gecompenseerd via het macrobudget Wsw binnen het totale participatiebudget. En omdat het Rijk naar verwachting wel onverminderd doorgaat met de reeds in 2014 aangekondigde kortingen op het macrobudget, daalt de rijksbijdrage per arbeidsjaar Wsw meer dan eerder voorzien. Het Rijk heeft eind 2016 nogmaals bevestigd en expliciet aangegeven vooralsnog vast te willen houden aan de eerder afgesproken route en pas eind 2018/ begin 2019 de Wsw integraal te willen evalueren. Een tussentijdse compensatie vanuit het Rijk voor het zgn. "volume-effect Wsw" dat vanaf 2015 al zichtbaar is en vanaf 2016 jaarlijks groeit, heeft, onder grote druk van m.n. gemeenten, deels in 2017 wel plaatsgevonden voor sec 2017 maar het ligt vooralsnog niet in de lijn der verwachtingen dat dit structureel zal gebeuren. Derhalve is dit in deze begroting voor 2018 e.v. niet opgenomen. Dit zorgt voor fors meer druk op het vanaf 2018 te verwachten subsidie- en uiteindelijk ook exploitatieresultaat van WAA.

In deze primaire begroting 2018 zijn verder de nieuwste inzichten en inschattingen van de fasering/planning van Samen Anders! verwerkt o.b.v. de stand van zaken mei 2017. Deze inschattingen en ramingen zijn verder aangepast en op hoofdlijnen vertaald en verwerkt in zowel de primaire begroting voor 2018 als het meerjarenperspectief voor 2019 t/m 2021.

..... en dat betekent voor de geplande vervreemdingen van activiteiten.....

T.o.v. de primaire begroting 2017 is de planning van de verwachte overdracht van activiteiten naar reguliere marktpartijen veranderd voor Groen en Schoonmaak. Deze worden naar verwachting een half jaar resp. een jaar eerder vervreemd en wel per medio 2017. Met name het snel in zowel in aard als omvang oplopende deficit tussen beschikbare en benodigde capaciteit van Wsw-ers in relatie tot hieraan verbonden inhuur van derden om de orders voor klanten uit te kunnen blijven voeren, zorgt bij een latere vervreemding voor een oplopende druk op de uitvoering en exploitatie van deze activiteiten bij WAA. En voor oplopende druk op de businesscase resp. inleenvergoeding die normatief is bij vervreemding hiervan. De voorwaarden en condities die gehanteerd zijn bij de deelvervreemding van facilitair in 2016 worden (vooralsnog) als normatief beschouwd voor verdere vervreemdingen van facilitair werk in 2018. Het vervreemden van hoogrenderend facilitair werk in 2018 zal zorgen voor de gewenste risicoreductie voor WAA overall maar naar verwachting ook gepaard gaan met een per saldo lagere toegevoegde waarde die niet gecompenseerd zal worden door een evenredige daling in hierbij horende exploitatielasten, waardoor dit niet budgetneutraal zal zijn en vanaf 2018 voor druk op het operationeel resultaat resp. de exploitatie als geheel zorgt.

In onderstaand schema is de nieuwe, geactualiseerde vervreemdingskalender weergegeven:

Voor de begroting 2018 en het meerjarenperspectief heeft deze wijziging gevolgen omdat dit zorgt voor het wegvallen van hoogrenderende activiteiten en vervanging hiervan door een gemiddeld renderende detachering.

..... en iets meer hierop ingezoomd betekent dit voor de uitvoeringsorganisatie in 2018.....

- De beweging van SW-ers met een relatief lagere loonwaarde (<40%) die intern Beschut bij WAA zijn geplaatst, naar Werken Lokaal (Huizen van de Wijk) zal per 1-1-2018 zijn afgerond. In de primaire begroting 2018 van het Schap worden derhalve alle baten en lasten bij zowel het Schap als WAA groep nv, die onlosmakelijk verbonden zijn aan de uitvoering van de Wsw voor het beschutte deel, integraal en één op één (door)berekend aan de individuele (werk)gemeenten. Hierdoor is het exploitatieresultaat t.a.v. het Beschutte Wsw deel, behoudens een kleine vergoeding voor payroll, vanaf 1-1-2018 budgetneutraal voor zowel het Schap als WAA groep nv.
- Alle interne en externe faciliteiten die ge- en verbonden zijn aan het beschutte deel van WAA overall dat over gaat naar de gemeenten, zullen met ingang van 2018 worden afgebouwd. Deze versnelde afbouw van organisatorische infrastructuur vanaf 2018 t.o.v. Samen Anders! leidt tot een reductie van toegevoegde waarde en exploitatiekosten vanaf 2018. Maar ook tot eenmalig personele, contractuele en infrastructurele frictiekosten in 2018 m.n. omdat e.e.a. versneld, volledig en derhalve minder geconditioneerd kan worden afgebouwd.
- In oktober 2015 is de beschutte omgeving binnen WAA opgeknipt in een zgn. voorportaal Werken Lokaal en een voorportaal WOL (Werken op locatie). Hiermede is duidelijk en in een vroegtijdig stadium voorgesorteerd op het vervolgtraject van personen die binnen de muren van WAA nog intern actief waren. Medio 2016 is bij een herbeoordeling van ontwikkelingstrajecten voor deze groep gebleken dat voor een 50 tal personen een beschut traject naar Werken Lokaal meer passend zou zijn dan een traject gericht op "naar buiten" via WOL. Deze personen zijn vervolgens overgeplaatst van voorportaal WOL naar voorportaal Werken Lokaal. Een beweging naar beschut die al in 2017 een negatief effect heeft op o.a. de toegevoegde waarde. Maar die nog nadrukkelijker voor

volgende jaren gevolgen heeft voor omvang van de populatie die vanaf 1-1-2018 door gemeenten zelf (Beschutte deel) resp. WAA wordt bediend. En een beweging die derhalve van invloed is op de exploitatie van WAA vanaf 2018 ten opzichte van eerdere begrotingen.

- In het voorgenoemde herbeoordelingstraject is tevens nader ingezoomd en gekeken naar de verdere uitplaatsingsmogelijkheden zowel vanuit een personele als commerciële optiek voor de groep van ongeveer 70 personen die begin 2016 nog werkzaam was in het voorportaal WOL. Hierbij is gebleken dat, alle voorafgaande inspanningen en verwachtingen ten spijt, een belangrijk deel hiervan niet past binnen het Werken Lokaalconcept maar ook niet extern in een reguliere bedrijfsomgeving aan de slag kan. Derhalve zal deze groep permanent en blijvend zijn aangewezen op soort tussenvoorziening alla voor en door WAA georganiseerde montage- en verpakingsachtige activiteiten. Bovendien blijkt in de praktijk dat regelmatig personen terugkeren van WOL objecten die in afwachting van herplaatsing tijdelijk binnen WAA zelf opgevangen moeten worden. Een zgn. overloopvoorziening is derhalve noodzakelijk. In de voorliggende primaire begroting is deze tussenvoorziening (financieel) opgenomen, waarbij de concrete invulling van hoe, wat, waar nog niet bekend is. Omdat de hieraan verbonden exploitatie aanzienlijk duurder is dan een WOL plaatsing, heeft dit zowel in toegevoegde waarde als exploitatiekosten een negatief effect maar een positief effect op de frictiekosten omdat dit deel van WAA minder versneld en meer geconditioneerd afgebouwd kan worden.
- Door de natuurlijke krimp binnen de Wsw kan het orderpakket voor het resterende facilitaire werk t/m 2017 alleen nog worden behouden door inzet van participatiebanen waar Wsw-ers wegvallen. Met ingang van 2018 zal alle facilitaire werk zijn vervreemd en zal er geen sprake meer zijn van inzet participatiebanen binnen WAA ter consolidatie van deze opdrachten.

Samengevat betekent dit in 2018 dat, mede a.g.v. een verder krimpende Wsw bezetting voor WAA, minder WOL en een interne overloopvoorziening voor WOL en afbouw van m.n. (t/m 2016) hoogrenderende eigen facilitaire activiteiten en, last but not least, de volledige afbouw en overdragen van het beschutte Wsw deel van WAA naar de gemeenten, ten opzichte van 2017 in 2018 de toegevoegde waarde fors lager zal zijn maar dat de operationele kosten ook en in dezelfde of zelfs iets hogere mate dalen. Hierdoor blijft uiteindelijk het operationeel resultaat naar verwachting in 2018 en komende jaren op peil ten opzichte van 2017, echter met veel minder fte Wsw. Bovendien leiden bovengenoemde wijzigingen in timing en condities bij de ombouw en afbouw van WAA, met name in 2018 tot – weliswaar eenmalig - hogere frictiekosten dan eerder voorzien, maar in de jaren daarna tot lagere frictiekosten.

..... het Rijk stimuleert de beweging "van binnen naar buiten" onverminderd verder in 2018.....

Het banenakkoord uit 2014 tussen de sociale partners waarbij over een langere periode ruim 200.000 extra banen in zowel de publieke als private sector moeten zijn ingevuld door mensen met een (dreigend) grote afstand tot de arbeidsmarkt, blijft ook in 2018 een main topic in de sociale agenda van het Rijk. Een beleid dat de beweging "van binnen naar buiten" stimuleert en in 2014 primair op een gentlemen's agreement tussen het Rijk en vertegenwoordigers van zowel werkgevers als werknemers berust. Het blijkt in de praktijk dat werkgevers zeker niet onwelwillend staan tegen het opnemen van meer mensen "met een vlekje" maar dat wettelijke kaders zoals o.a. de Wet Werk en Zekerheid toch forse barrières opwerpen waardoor werkgevers zeer terughoudend zijn met het aannemen van mensen uit deze doelgroep. En als werkgevers de stap dan toch durven te maken, vraagt men veelal forse garanties en grote (financiële) bijdragen van partijen zoals WAA om de risico's af te dekken. Al met al ontwikkelingen die ervoor zorgen dat er steeds meer stemmen opgaan in Den Haag en omgeving om het eerder onder druk van het gentlemen's agreement geparkeerde dwangmiddel van een quotum- met boetebeleid toch in te voeren. De voorzichtigheid van werkgevers en kosten voor het afdekken van risico's voor de werkgevers die de stap toch durven te zetten, is voor de exploitatie van WAA een inherent risico en zal dit meer en meer gaan zijn in het licht van de verdere ontwikkeling van WAA in de richting van een sociaal duurzaam detachingsbureau voor Wsw-medewerkers.

..... en ook "meer met minder" blijft onveranderd het credo van het Rijk, edoch .....

Ook in 2018 zal naar verwachting de door het Rijk al in 2014 aangekondigde jaarlijkse lineaire afbouw van de Rijksbijdrage per arbeidsjaar Wsw met € 550 naar € 22.700 in 2020 verder worden voortgezet. Omdat de loonkosten Wsw jaarlijks stijgen onder invloed van CAO afspraken en naar verwachting oplopende sociale lasten zoals pensioenpremies, zal het subsidietekort Wsw ook in 2018 verder oplopen. En daar waar in 2017 nog werd aangegeven dat dit subsidietekort onder invloed van een per 1-1-2017 ingaande nieuwe fiscale tegemoetkoming voor lage lonen (zgn. Lage Inkomens Voordeel resp. LIV) én de met de nieuwe cao Wsw in 2016 gemaakte nieuwe afspraken tussen VNG en SZW t.a.v. een tegemoetkoming in de loonkostenstijgingen Wsw door (beperkte) indexatie van de Rijksbijdrage aan de loonkostenontwikkeling Wsw ter hoogte van de Loon- en Prijs Ontwikkeling decentrale overheden (zgn. LPO), in belangrijke mate gemitigeerd zou worden, moet nu begin 2017 geconcludeerd worden dat dit toch anders uitpakt dan voorzien; de LPO wordt op macroniveau toegepast maar door het eerder aangegeven "volume-effect Wsw" verwatert de verhoging per arbeidsjaar. Van de loonkostenstijging over 2016 is bv uiteindelijk een budgetaanpassing per arbeidsjaar Wsw overgebleven van ongeveer 0,25%. Dus voor 2016 is slechts 10% van de cao-loonkostenstijging door SZW gecompenseerd en niet 100% zoals door Het Rijk eerder toegezegd. In 2017 is het Rijk vooralsnog onder grote politieke druk van VNG en Cedris, tegen de verwachtingen in toch deels overstag gegaan en heeft men e.e.a. gecompenseerd tot 90%. Nog steeds niet de beloofde 100% maar meer dan 10%. Maar dit is iets dat naar verwachting eenmalig zal zijn. De beperkte compensatie van de cao stijging via een aanpassing van de rijksbijdrage per arbeidsjaar Wsw zal naar verwachting ook in 2018 en volgende jaren aan de orde zijn. In €'s en teruggerekend naar de lokale "WAA / gemeentelijke maat" een verschil van bijna € 500.000 in totaal! En dat per jaar vanaf 2016 en cumulatief over de jaren... Voorwaar geen sinecure en iets waar gemeenten en Cedris bij SZW al vanaf 2016 tegen te hoop lopen en behoudens een gedeeltelijke tegemoetkoming in 2017 ook vanaf 2018 naar verwachting verder tegenaan blijven lopen, en waar vooralsnog zeer beperkt een luisterend oor hiervoor bij SZW is en blijft! En dan is er nog de LIV die, onder grote politieke druk, eind 2016 plots verruimt is door het Rijk en voor een veel bredere doelgroep dan eerder aangegeven open staat. En omdat het LIV-macrobudget door het Rijk niet hierop wordt aangepast, zijn de tegemoetkomingen per persoon in 2007 ongeveer gehalveerd ten opzichte van hetgeen eerder is aangegeven. Voor de Wsw uitvoering in de regio Venlo (ic WAA + gemeentelijk beschutte deel) een verschil van ongeveer € 300.000 (!) minder LIV in 2018 dan eerder verwacht. En het is nog maar de vraag of het voor de LIV hierbij in komende jaren bij blijft want ook andere groepen kloppen nadrukkelijk ook al hiervoor aan de poort bij het Rijk. Vooralsnog wordt in deze begroting uitgegaan dat het LIV-niveau van 2017 normatief is voor de komende jaren, maar gezien de consistentie van het Rijksbeleid rondom (fiscale en andere) vergoedingen voor Wsw arbeidskosten in de afgelopen jaren, ligt hier wel nadrukkelijk een risico. Hiervoor wordt verwezen naar de risicoparagraaf in deze begroting.

Al met al heeft het Rijk in 2007 haar credo fors kracht bijgezet. Het is nu echter "meer met heel, heel veel minder" en het is de vraag of de huidige situatie nog houdbaar is voor zowel gemeenten, Wsw uitvoerder als het Rijk zelf. Er kunnen niet onbeperkt bezuinigingen voor de uitvoering van een Rijksverplichting uit het verleden over gemeenten worden uitgestrooid waar nauwelijks een beïnvloedbaarheid in zit, zo is immers de gangbare opvatting die steeds meer voet in de aarde krijgt. Vooralsnog houdt het Rijk echter voet bij stuk.

..... terwijl het economisch steeds een beetje beter gaat.

In 2017 is er sprake van een robuuste algemene economie zowel globaal als in de EU als in Nederland, die zich naar verwachtingen van het CBS en de ECB in de komende jaren doorzet. Dit zorgt voor een ruime economische groei en een beperkte inflatie. Er is en blijft echter onverminderd sprake van een herstel dat grotendeels drijft op een ruimhartig monetair beleid vanuit de ECB en een herstel dat nog onvoldoende gedragen wordt door fundamenteel sterkere macro-economische omstandigheden bij producenten en consumenten. Ondanks dat het economisch beter gaat en het Rijk stimulerende (belasting-)maatregelen neemt om m.n. de consumptie verder te laten groeien en het economisch herstel verder te bevorderen, houdt de

Rijksoverheid vast aan haar bezuinigingstargets op andere gebieden. Naar alle lagere overheden is en blijft het beleid "decentraal tenzij....", waarbij elke decentralisatie van rijkstaken naar lagere overheden steevast gepaard gaat met veelal forse kortingen op de hiervoor beschikbare middelen. Bezuinigingen zijn hierdoor voor lagere overheden een must. Zeker voor een bedrijf als WAA dat relatief veel opdrachten van lagere overheden zoals woningbouwcoöperaties, scholen, gemeenten e.d. heeft, zorgt dit voor prijsdruk en druk op resultaten. Maar ook voor kansen omdat (semi-) overheden zoeken naar besparingsmogelijkheden via samenwerking met andere partijen en outsourcing van veelal licht facilitair werk. Werk dat juist bij veel mensen uit onze doelgroep past. Echter ook kansen die WAA, met de komende vervreemdingen voor facilitair in het vizier én de krimpende Wsw populatie niet of slechts in heel beperkte mate kan oppakken. Deze uitdaging ligt bij de gemeenten.

Bezetting Wsw voor 2018

In 2017 is de financiële verantwoordelijkheid en daaraan gekoppelde rijksbijdrage Wsw voor gemeenten verandert; tot en met 2016 behoorde de (financiële) verantwoordelijkheid voor SW-medewerkers toe aan de zgn. woongemeente van de SW-medewerkers. M.i.v. 2017 wordt dit de zgn. werkgemeente. Dit leidde in 2017 op macroniveau slechts tot een herverdeling van Wsw-ers tussen gemeenten in den lande. Voor in WAA deelnemende gemeenten betekent dit dat de (financiële) verantwoordelijkheid en subsidiering van bij andere schappen geplaatste SW-ers met ingang van 2017 is overgegaan naar de gemeenten alwaar de Sw-ers werkzaam zijn, maar ook dat de verantwoordelijkheid van SW-ers uit niet-Schapsgemeenten die bij WAA geplaatst zijn, m.i.v. 2017 is overgegaan naar Venlo als gemeente alwaar ze binnen WAA werken.

De wijziging in de (financiële) verantwoordelijkheid van gemeenten t.a.v. Wsw-ers heeft, naast gevolgen voor het aantal toegewezen Wsw-ers voor de afzonderlijke gemeenten, ook (beperkt) gevolgen voor de verdeling van de bijdragen van afzonderlijke gemeenten in het totale tekort van WAA (zgn. verliesfinanciering).

Met deze wijziging rekening houdende, is voor 2018 onderstaande Wsw-bezetting voor het Schap en de (deelnemende) gemeenten geraamd:

gemeente	Raming aantal SE bij WAA geplaatst per gemeente 2018 (A)	Raming aantal SE beschut bij gemeenten geplaatst per gemeente 2018 (B)	Raming aantal totaal per gemeente 2018 (C=A+B)
Beesel	46,8	13,0	59,8
Bergen	58,5	32,0	90,5
Venlo	350,4	203,3	553,7
Niet deeln. gemeenten	0,0	0,0	0,0
totaal	455,7	248,3	704,0

*) Totaal taakstelling per gemeente is berekend o.b.v. financieringsmethodiek "werkgemeente" vanaf 1-1-2017 en obv extrapolatie van gegevens april 2017 per gemeente

Ten opzichte van 2017 daalt de totale bezetting SW bij gemeenten in 2018 verder. Dit omdat er sprake zal zijn van natuurlijke uitstroom terwijl er vanaf 1-1-2015 geen instroom meer is in de Wsw. Ten opzichte van Samen Anders! is er, evenals in de jaren t/m 2017, ook in 2018 nog sprake van een hogere Wsw bezetting omdat de uitstroom Wsw, zoals voorgenoemd, achterblijft bij eerdere verwachtingen.

Financiële samenvatting

Het begrote, geconsolideerde concernresultaat 2018 komt uit op een tekort van € 5.448.000. Dit is een verslechtering t.o.v. de 1^e begrotingswijziging 2017 met € 1.470.000, dit vooral door hogere frictiekosten van WAA groep nv (€ 2,5 mio meer) en door een verlaging van de rijkssubsidie Wsw per SE (effect +/- 0,5 mio). Deze effecten worden deels gecompenseerd door een hoger operationeel resultaat (+€ 0,2 mio) en een lager subsidietekort a.g.v. de overname van de activiteit Werken in buurten incl. alle financiële resultaten door de deelnemende gemeenten m.i.v. 2018 (effect +1,3 mio). Dit overall tekort wordt voor € 1,5 mio gedekt door een eenmalige korting op de uitvoerings- en plaatsingsbijdrage van WAA groep nv (ten laste van het eigen vermogen van WAA groep nv) aan het Schap in 2018 ter mitigering van de gemeentelijke bijdrage voor 2018 aldaar. Deze eenmalige korting is te zien als een restitutie van tot en met 2016 opgebouwde overschotten bij WAA groep nv a.g.v. een hogere Schapsbijdrage over 2015 en 2016 dan noodzakelijk t.o.v. het minimaal noodzakelijk geachte weerstandsvermogen bij WAA Groep nv ad € 2,5 mio. Na deze dekking resteert een tekort van € 3.948.000 bij het Schap.

Het concernresultaat kan worden verdeeld in resultaatcomponenten. Onderstaand is een verdeling van het concernresultaat, geconsolideerd voor het Schap met WAA groep nv, opgenomen van het resultaat van WAA, onderverdeeld in de netto kosten van Wsw arbeid en /of Participatiebanen zélf (zgn. subsidieresultaat Wsw resp. Wiw/WWB/PAR), de netto resultaten die voortkomen uit het organiseren en bieden van passende arbeid voor die groep (zgn. operationeel resultaat) én de kosten verbonden aan de ombouw van WAA (frictiekosten ca. zoals opgenomen onder de diverse baten en lasten).

Schap + WAA groep nv geconsolideerd	Werkelijk 2016	primaire begroting 2017	1e begr.wijz. 2017	Primaire begroting 2018
Operationeel resultaat	465	1.075	372	579
Subsidieresultaat Wsw	-2.913	-2.785	-3.453	-2.708
Subsidieresultaat Wiw, participatiebanen etc	-85	-217	0	0
Organisatiekosten Schap	-213	-282	-189	-170
Saldo div. baten/lasten	140	-1.119	-708	-3.149
Totaal concernresultaat geconsolideerd	-2.606	-3.328	-3.978	-5.448
Waarvan resultaat WAA groep nv	669	0	-325	-1.500
Resteert resultaat WAA Schap	-3.275	-3.328	-3.653	-3.948

Het operationeel resultaat betreft het resultaat van WAA groep nv uit de omzet van bedrijfsactiviteiten minus de operationele kosten voor organisatie van passende arbeid. Het subsidieresultaat Wsw is het resultaat uit passende arbeid Wsw c.a. van de personeelskosten Wsw minus de rijksbijdrage Wsw. Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt is het subsidieresultaat Wsw in grote mate bepalend voor het exploitatietekort van het Schap (incl. resultaat van WAA groep nv). Het subsidieresultaat is **niet** beïnvloedbaar voor zowel WAA als gemeenten en een gevolg van externe factoren zoals cao en rijksbeleid.

Het begrote tekort voor 2018 van het Schap ad € 3.948.000 zal worden gedekt door een reguliere tekortfinanciering door de deelnemende gemeenten van € 3.183.000 (is idem als Samen Anders!), vermeerderd met een extra gemeentelijke bijdrage ad € 1.644.000 (dit t.b.v. aanvulling van het weerstandvermogen tot het minimumniveau ad € 3 mio), en verminderd met een verlaging van de bijdrage ad € 1.169.000 i.v.m. de overname van de activiteit incl. alle financiële resultaten door de deelnemende gemeenten. Per saldo komt de gemeentelijke bijdrage in 2018 hierdoor uit op € 3.658.000. Verder wordt in 2018 per saldo € 30.000 geput uit de bestemmingsreserve. Het resterende tekort 2018 ad € 260.000 zal worden onttrokken aan de egaliseringsreserve die is gevormd ter dekking van toekomstige tekorten.

Voor 2018 wordt o.b.v. het de verwachte Wsw-bezetting per gemeente voor 2018 en de inwoneraantallen per gemeente op 1-1-2017, onderstaande verdeling van de totale bruto gemeentelijke verliesfinanciering naar de afzonderlijke deelnemende gemeenten geraamd:

Totaal te betalen gemeentelijke bijdragen (in Euro's x 1.000)	2018 begroting	2017 begroting na 1^e wijz. *)	2017 begroting voor wijz.	2016 werkelijk *)
Beesel	382	204	295	207
Bergen	451	266	386	271
Venlo (incl. Arcen en Velden)	2.870	2.758	2.547	2.705
Totaal voor bonus (bruto bijdrage)	3.703	3.228	3.228	3.183
Af: te verdelen bonus (in 2016 al verdeeld)	- 45	- 45	- 45	0
Totaal deelnemende gemeenten (netto bijdrage)	3.658	3.183	3.183	3.183

*) Wijziging verdeling tussen gemeenten a.g.v. bestuursbesluit d.d. 19-5-2016 i.v.m. herallocatie frictiekosten Moviton en kringloopwinkel voor sec 2016 en 2017.

2. Doelstelling WAA

De doelstelling van WAA is het - voor en namens de deelnemende gemeenten - als Gemeenschappelijke Regeling uitvoering geven aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Participatiewet onderdeel Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) in de regio Venlo tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

3. Algemene ontwikkelingen op bestuurlijk niveau

Vanaf 2015 is in de Participatiewet vastgelegd dat de regio en uitvoering van de Wsw bij gemeenten ligt. De deelnemende gemeenten van het Schap bepalen in en middels het Schap gemeenschappelijk de koers. Het Schap is het centrale steun- en coördinatiepunt voor alle deelnemende gemeenten om de Wsw concreet vorm en inhoud te geven. In het verlengde is de 100% deelneming en uitvoeringsorganisatie WAA groep nv, voor en namens het Schap, de integrale uitvoerder voor de Wsw voor de gemeenten Venlo, Beesel en Bergen. In 2015 is, als gevolg van de nieuwe ontwikkelingen voor de uitvoering van de Wsw onder de nieuwe Participatiewet, een begin gemaakt met een onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de huidige governancestructuur van de WAA organisatie in relatie tot de gehele aansturing en uitvoering van de Wsw door zowel het Schap als haar uitvoeringsorganisatie. Vanaf medio 2015 is dit onderzoek, hangende de actualisatie van de koers van WAA, even on hold gezet maar vanaf 2017 is dit weer ter hand genomen.

Zoals al aangegeven is de gemeente Venlo momenteel aan het onderzoeken of en zo ja hoe, wat en waar men de gehele uitvoering van de Wsw voor Wsw-ers die onder haar financiële verantwoordelijkheid vallen, vanaf 1-1-2018 in eigen beheer en eigen regie en voor eigen risico en rekening te gaan uitvoeren.

Beide onderzoeken lopen ten tijde van het opmaken van deze primaire begroting nog en vooralsnog zijn de uitkomsten hiervan onbekend. In afwachting van de uitkomsten van deze onderzoeken is deze begroting gebaseerd op (vooralsnog) ongewijzigde voortzetting van de huidige uitvoeringsmodaliteit á la going concern.

4. Beleidsvisie van het bestuur

Rekening houdende met reeds aangegeven besluiten t.a.v. actualisatie van de koers van WAA t/m medio 2017 en hangende de uitkomsten van en het vervolgproces op beide voorgenoemde onderzoeken, is vooralsnog de beleidsvisie van het Bestuur uit 2017 ongewijzigd van toepassing voor 2018 en volgende jaren. Voor de volledigheid wordt deze onderstaand puntsgewijs aangegeven:

- Het beleid van zowel het Schap als haar uitvoeringsorganisatie WAA groep nv is onveranderd en primair gericht op het, in opdracht van de deelnemende gemeenten,

voor alle personen in de regio Venlo die via Wsw op haar zijn aangewezen, passende arbeid te realiseren in een zo veel als mogelijke reguliere arbeidsomgeving.

- Het Schap dient haar maatschappelijke doelstelling te realiseren met inachtneming van en in overeenstemming met belangrijke strategische (maatschappelijk aanvaarde) uitgangspunten zoals rechtmatig, doelmatig en integer handelen en op een voor alle participanten transparante wijze verantwoording afleggen over het door haar gevoerde beleid en de resultaten hiervan.

De hierbij horende strategische uitgangspunten en beleidslijnen voor 2018 zijn (ceteris paribus):

1. Voor de bepaling van de strategische beleidskeuzes van de WAA groep is de uitvoering van de participatiewet –zowel op regionaal als op lokaal niveau- maatgevend. Het WerkgeversServicePunt (WSP), bestuurd vanuit het Werkbedrijf en de in het WSP samenwerkende partners, is in deze strategie vanuit (semi-)overheidszijde het regie- en coördinatiecentrum voor de arbeidsmarktregionale vraagstukken van vraag- en aanbod;

2. De verantwoordelijkheid over de uitvoering van het beschut werk wordt per 1 januari 2018 geheel in handen van de deelnemende gemeenten gelegd. Zij zijn zelf verantwoordelijk voor het aanbod van werkplekken aan SW-medewerkers die woonachtig zijn in hun gemeente. Bij het overdragen van deze verantwoordelijkheid gelden de volgende aspecten:

- Bij de definitie 'beschut werk' gaat het om SW-medewerkers met een loonwaarde van 40% van minimum loon of lager;
- De gemeenten kunnen zelf werkplekken organiseren of deze inkopen bij andere organisaties;
- De SW-medewerkers blijven in dienst bij de WAA-groep die per 1 januari 2018 voor deze groep alleen als pay-roller/HR-dienstverlener optreedt. De WAA groep vraagt voor deze vorm van dienstverlening aan de gemeente een marktconform tarief.

De WAA-groep heeft haar fysieke voorzieningen als aanbieder van beschut werk per 1 januari 2018 volledig afgebouwd. Het is van belang om te benadrukken, onder de randvoorwaarde dat dit punt gerealiseerd wordt, dat de WAA-groep zich geheel ombouwt tot een sociaal detachingsbedrijf. De andere activiteiten worden volledig vervreemd dan wel afgestoten. De rechten en plichten van de huidige SW-medewerkers blijven gehandhaafd.

Vanuit financieel perspectief is hierbij nog van belang aan te geven dat, omdat vanaf 1 januari 2018 de deelnemende gemeenten (Beesel, Bergen en Venlo) in financiële zin zelf verantwoordelijk zijn voor een grote groep Wsw medewerkers, het deel van de huidige verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdrage aan WAA dat gebaseerd is op de aantallen SW-medewerkers van hun gemeenten, vanaf 1-1-2018 gecorrigeerd wordt voor de medewerkers 'beschut' (waarvoor gemeenten immers direct verantwoordelijk zijn) en de medewerkers 'groen/schoonmaak' die mogelijk direct door gemeenten worden ingehuurd/overgenomen.

3. Bij de uitvoering van de participatiewet kan het WSP het detacheren van werkzoekenden als instrument inzetten bij de werkgeversdienstverlening. De WAA-groep zal niet standaard zorg dragen voor de invulling van die detachingsopgave anders dan op specifieke verzoek van deelnemende gemeenten en na expliciete goedkeuring hiervan door het Bestuur. 'Detacheren' wordt hier gedefinieerd als:

- Het in dienst nemen van medewerkers;
- Het uitoefenen van de werkgeversrol;
- Het plaatsen van medewerkers bij inleners op basis van een selectie (matching) door het detachingsbedrijf in overleg met de inlener;
- Het afspreken van een tarief met de inlener;
- Optioneel kan deze dienstverlening modulair uitgebreid worden (bijvoorbeeld begeleiding en scholing).

Vanaf 1 januari 2018 beperkt WAA haar werkzaamheden als detacheerder derhalve primair tot de SW-doelgroep waarbij zij Sw-medewerkers uit zowel de beschutte als niet beschutte doelgroep detacheert.

4. De gemeente Venlo is van voornemen vanaf medio 2017 in directe zin de huidige SW-medewerkers "groen bestek Venlo" zelf te gaan aansturen. Een dergelijke optie past goed in het bestaande gedachtengoed van 'Samen Groeien/Samen Anders'. Uiterlijk begin 2018 is deze stap gerealiseerd.

5. Hangende de toekomstkwesties voor WAA, komt er vooralsnog geen formele samenwerking tussen de SW-bedrijven in de arbeidsmarktregio Noord-Limburg (NLW-groep, Intos en WAA-groep) tot stand. Bedrijfsmatige samenwerking om tot kostenreductie en/of kwaliteitsverbetering te komen is en blijft wenselijk en wel mogelijk. Eventuele positieve effecten van verdere samenwerking vanuit gezamenlijke projecten zoals WIN-WIN, worden derhalve niet verder meegenomen.

Jaarlijks wordt het strategisch beleid van WAA in een review door het management, in samenspraak met het Bestuur en de Raad van Commissarissen, afgezet tegen de nieuwste ontwikkelingen, herijkt en vertaald naar een visie en missie. Voor 2018 en volgende jaren wordt vooralsnog, in afwachting van de bijstelling eind 2017, in deze primaire begroting 2018 ervan uitgegaan dat onderstaande, voor 2017 vastgestelde missie en visie van toepassing zijn en blijven:

Missie: WAA groep voegt waarde toe aan haar opdrachtgevers door de inzet van medewerkers met een dreigende grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Visie: WAA groep is dé professionele organisator van duurzaam werk voor medewerkers met een dreigende grote afstand tot de arbeidsmarkt bij opdrachtgevers in de regio Venlo.

Visie en missie moeten leiden tot een WAA organisatie waarin onderstaande strategische items centraal staan:

- Heeft sociaal en financieel renderende strategische samenwerkingen met regionale opdrachtgevers.
- Realiseert voor haar medewerkers met een dreigende grote afstand tot de arbeidsmarkt duurzame plaatsingen in groepen bij opdrachtgevers.
- Ambieert samen met haar SW-medewerkers ontplooiing gericht op maximale loonwaarde
- Is een effectieve, efficiënte en resultaatgerichte organisatie waarin met plezier gewerkt wordt.

Door de vervreemding van meer hoogwaardig werk naar het vrije bedrijfsleven en de transitie van centraal beschut werk naar decentraal resp. naar Huizen van de Wijk in Venlo en Werk in Buurten in de kernen van Beesel en Bergen, krimpt de WAA-organisatie in de tijd en zal de centrale productie- en dienstenorganisatie geleidelijk worden af- en omgebouwd. De effecten hiervan op de organisatie WAA zijn vertaald in alle begrotingen vanaf 2015.

5. Ontwikkelingen ten aanzien van de Gemeenschappelijke Regeling

Op Schapsniveau zijn mogelijke herindeling van gemeenten altijd een belangrijk item maar momenteel in de regio Noord Limburg geen issue. Maar het is natuurlijk in de toekomst zeker niet uit te sluiten dat in het Schap deelnemende gemeenten, direct of indirect toch ooit weer betrokken zijn en/of (wederom) worden bij volgende gemeentelijke herindelingen. Herindelingen die direct relevant kunnen zijn voor de bestuurlijke constellatie en/of het directe verzorgingsgebied van WAA Venlo e.o.

Het Bestuur van het Schap bestaat uit:

- een Algemeen Bestuur dat bestaat uit een voorzitter, penningmeester en secretaris die benoemd zijn door, voor en namens de colleges uit de drie in het Schap WAA Venlo e.o. deelnemende gemeenten;
- een Dagelijks Bestuur dat bestaat uit een voorzitter die wordt afgevaardigd uit het algemeen bestuur en twee adviseurs, waarbij de twee adviseurs sec een adviserende stem hebben in het dagelijks bestuur.

De bestuurlijke inrichting voldoet op deze wijze geheel aan de vigerende bepalingen hiervoor. De bestuurlijke samenstelling van de Gemeenschappelijke Regeling zal in 2018 naar verwachting niet anders zijn ten opzichte van 2017.

Zoals al aangegeven is, zal, als gevolg van de nieuwe ontwikkelingen voor de uitvoering van de Wsw onder de nieuwe Participatiewet, in 2017 een onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de huidige governancestructuur van de WAA organisatie in relatie tot de gehele aansturing en uitvoering van de Wsw door zowel het Schap als haar uitvoeringsorganisatie verder ter hand worden genomen. In afwachting van de uitkomsten van dit onderzoek is deze begroting gebaseerd op (vooralsnog) ongewijzigde voortzetting van de huidige uitvoeringsmodaliteit á la going concern.

6. Ontwikkelingen in de Wsw

Met ingang van 1-1-2015 is de Wsw opgegaan in een nieuwe veel meer omvattende Participatiewet. Een wet die ontschotting van mensen en middelen beoogt. En een wet die, incl. bijgevoegd financieel kader, van gemeenten verwacht (of zelfs eist), dat gemeenten als entiteit in de gezamenlijkheid met maximale doelgerichtheid en efficiency én met fors minder middelen al de zaken in het hele sociale domein in verband en gecombineerd vanaf 2015 zowel in regie als uitvoering goed oppakt. Jaarlijks worden, met het verder invoeren van de nieuwe wet, structureel lagere financieringsmiddelen door het Rijk voor zowel de Wsw als het hele gemeentelijke sociale domein voor een langere termijn beschikbaar gesteld. Ook voor de periode 2018 t/m 2021 zal dit naar verwachting onverminderd het geval zijn en blijven.

De Wsw is vanaf 2015 zowel inhoudelijk als budgettair één van de onderdelen in de nieuwe wet en kent derhalve geen apart budget meer voor de financiering van de doorlopende verplichtingen uit de Wsw. De Wsw-middelen zijn wel nog apart zichtbaar maar vanaf 2015 niet meer apart gealloceerd en vormen een integraal en niet geormerkt deel van het totale participatiebudget dat gemeenten vanaf 1-1-2015 ontvangen voor de gehele - sluitende - keten van instrumenten rondom mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Binnen de Participatiewet wordt de Wsw afgebouwd ten gunste van andere regelingen doordat er vanaf 1-1-2015 geen instroom in de Wsw meer mogelijk is.

De nieuwe wet zorgt voor een sluitende aanpak van alle vraagstukken rondom werk, inkomen en zorg voor mensen die om welke reden dan ook en al dan niet tijdelijk en/of permanent een steuntje in de rug nodig hebben. De wet benoemt ook gemeenten vanaf 1-1-2015 in gezamenlijkheid binnen een arbeidsregio als de enige, centrale regiehouder en regievoerder voor het hele sociale domein.

7. Realisatie van doelmatigheid en rechtmatigheid

Doelmatigheid

WAA dient als publiekrechtelijke organisatie bij de uitvoering van haar publieke taak altijd en overall in het uitvoeren van (overheids-)taken die door de participanten in de regeling bij haar zijn neergelegd, zowel doelmatig als rechtmatig te opereren.

Het is in het kader van doelmatigheid een must en een noodzakelijke voorwaarde dat een uitvoeringsorganisatie al haar taken doelmatig (gericht op maximale doelrealisatie) uitvoert. Doelmatigheid veronderstelt hierbij dat alle toegewezen taken binnen de gestelde kaders adequaat worden uitgevoerd met in achtname van alle vigerende wettelijke kaders en tegen voor deze participanten aanvaardbare kosten.

Doelmatig opereren ten aanzien van haar sociale opdracht betekent voor WAA het maximaal invullen van de taakstelling voor haar gemeenten. Het Schap heeft, evenals in voorgaande jaren, in 2016 deze doelmatigheidselementen binnen haar mogelijkheden maximaal ingevuld en

derhalve op deze punten doelmatig gehandeld en gaat ervan uit dat ook voor de jaren 2017 en verder te realiseren.

Doelmatig opereren in uitvoering betekent voor zowel het Schap als haar uitvoeringsorganisatie WAA groep nv de Wsw uitvoeren voor haar deelnemende gemeenten tegen voor deelnemende gemeenten aanvaardbare kosten en bijdragen. In "Samen Anders!" is dit i.c.m. het nieuwe beleid van WAA financieel vertaald voor de periode 2018-2021.

Onveranderd is voor WAA van belang dat in het kader van doelmatigheid en hieraan verbonden kosten en bijdragen onderstaande in "Samen Groeien" en in de geactualiseerde koers bevestigde, verankerde randvoorwaarden in acht worden genomen:

- De werkwijze in en van het WAA bedrijf moet sober en doelmatig zijn: de uitgaven binnen de overige kosten worden hierop aangepast. Daar waar expertise of andere vormen van ondersteuning noodzakelijk is wordt contact gezocht met de 3 deelnemende gemeenten; vacatures zouden dan ook over en weer kunnen worden uitgewisseld;
- WAA dient zo min mogelijk langlopende financiële verplichtingen aan te gaan. Daar waar dit onverhoopt toch aan de orde zou kunnen en moeten zijn vanuit bedrijfsvoering, wordt dit vooraf afgestemd en besloten in samenspraak met de deelnemende gemeenten. Dit om eventuele staartverplichtingen als gevolg van een mogelijke mismatch tussen eisen en wensen van een sterk veranderende WAA-organisatie en kosten uit lopende contracten en investeringen te minimaliseren;
- Binnen de huidige financiële positie van zowel WAA als gemeenten zal een substantieel bedrag inzetbaar worden gemaakt om de beoogde transitie te maken, waardoor de WAA "fit" wordt en een kostenstructuur krijgt die past bij een veranderende maar ook krimpende organisatie. Fit maken betekent dat vooral binnen de groep regulier personeel bezuinigd wordt en het credo niet meer op groei ligt, maar op het in stand houden van de huidige situatie onder gebruikmaking van beschikbare kennis. Al in 2014 is aangegeven dat de gehele ombouw en transitie van de entiteit WAA gecontroleerd en geconditioneerd zal gebeuren met oog voor organisatorische en financiële stabiliteit en continuïteit van de organisatie WAA én haar participanten. Iets dat de komende jaren als gevolg van geforceerde en snellere afbouw van faciliteiten moeilijker wordt maar desondanks toch zo veel als mogelijk van toepassing blijft. De ombouw van de WAA organisatie moet gebeuren rekening houdende met en binnen de bestaande financiële mogelijkheden van zowel WAA als de deelnemende gemeenten en onder genoemde randvoorwaarden.

Samen met de gemeenten zal WAA in dit dynamische proces ten aanzien van doelmatigheid steeds opnieuw een nieuw evenwicht tussen doel, doelmatigheid en hieraan verbonden kosten en bijdragen zoeken en bepalen. Doel is hierbij om middels een combinatie van mogelijkheden een overschot uit bedrijfsvoering bij de WAA jaarlijks te verhogen en daardoor de kortingen op de rijksbijdrage Wsw te mitigeren en de gemeentelijke bijdragen e.v. te beperken.

Doelmatigheid is en blijft altijd voor WAA van belang en zal intern periodiek worden gemeten en getoetst aan de hand van vooraf benoemde prestatie-indicatoren. Via maandrapportages, jaarrekeningen, begrotingen maar ook kwartaalberichten en maandelijkse dashboards worden voor de sturing en bedrijfsvoering relevante indicatoren op een eenduidige en transparante wijze aan alle belanghebbenden van WAA gepresenteerd.

Naast eigen indicatoren wordt doelmatigheid bij het Schap en haar uitvoeringsorganisatie WAA groep nv jaarlijks getoetst door de gerealiseerde doelen en de daarbij behorende kosten voor de uitvoering van de Wsw af te zetten tegen beschikbare branchegegevens. Dit, tezamen met een duidelijke periodieke (interne) verantwoording en toelichting op resultaten en van nature ingebouwde interne en externe controles, zorgt voor een informatieverzorging die de vereiste (bestuurlijke) transparantie waarborgt. WAA heeft altijd al doelmatigheid hoog in haar vaandel staan en zal op dit punt de ingezette lijn blijven volgen.

Rechtmatigheid

WAA heeft in haar uitgangspunten benoemd dat rechtmatigheid en hieraan verbonden transparantie in doen, laten en het afleggen van verantwoordingen naar alle participanten, de natuurlijke basis vormt voor al haar handelen.

Het aspect rechtmatigheid werd tot en met 2014 jaarlijks door het Rijk getoetst bij het Schap en de afzonderlijke gemeenten via het principe van "Single Audit Single Information" (zgn. Sisa). Hierin waren een aantal indicatoren benoemd die door de externe accountant jaarlijks werden getoetst aan de hand van een bij wet vastgesteld controleprotocol en die voor het Schap en voor elke individuele gemeente normatief zijn t.a.v. realisatie van Wsw taakstelling, omvang van de wachtlijst en realisatie van Begeleid Werken.

Vanaf 2015 is Sisa van Wsw geen verplichting meer voor Schappen. Omdat het afleggen van verantwoording en transparantie voor WAA altijd al van groot belang was en ook blijft, en het Schap het belang van Sisa en de informatie die hieruit naar voren kwam, onverminderd onderschrijft, worden vanaf 2015 de van toepassing zijnde Sisa-gegevens door WAA integraal opgenomen in de jaarrekening. Daarmede blijven ze onlosmakelijk een onderdeel van controle voor onze externe accountant.

Middels een accountantsverklaring geeft de huisaccountant aan in hoeverre WAA heeft voldaan aan de eisen van sociale en financiële rechtmatigheid. Op sociaal gebied wordt getoetst of er voldaan is aan de personele eisen zoals die door het Rijk in de Wsw heeft neergelegd. Op financieel gebied wordt getoetst in hoeverre alle uitgaven die gedaan zijn binnen de kaders van de genoemde wettelijke regelingen én of deze passen binnen wettelijke bepalingen voor verslaggeving (gemeentelijke comptabiliteitsvoorschriften), financiering (wet FIDO), etc. Vanaf den beginne heeft WAA steeds ruimschoots aan de gestelde rechtmatigheidseisen voldaan en ook in 2016 is dit het geval geweest. WAA streeft ernaar ook in de toekomst steeds aan deze eisen te voldoen maar kan geen garantie hiervoor geven. Dit omdat het Rijk jaarlijks wet- en regelgeving aanpast zonder rekening te houden met praktische (on)mogelijkheden. Hierdoor is het risico van subsidiekorting altijd latent aanwezig.

WAA richt zich onder de koers vanaf eind 2016 nog sec op de uitvoering van de Wsw. Er zijn als uitloop van de oude strategie en in 2016 en 2017 vooralsnog sec ter invulling van wegvallende Wsw capaciteit bij facilitair werk, ook andere doelgroepen dan Wsw werkzaam bij WAA. De resultaten (i.c. kosten en opbrengsten) die vanuit deze activiteiten gegenereerd worden, worden geormerkt als publiekrechtelijk voor zover het de inzet van andere met Wsw vergelijkbare doelgroepen zijn op Wsw arbeidsplekken en als privaatrechtelijk voor zover het andere sec op reintegratie van deze andere doelgroepen gerichte activiteiten zijn. De publieke activiteit van WAA vloeit namelijk per definitie voort uit de Wsw-achtige activiteiten en kan alleen betrekking hebben op de doelgroep Participatiewet á la Wsw. De re-integratieactiviteiten zijn en worden steeds nadrukkelijk gescheiden gehouden van de Wsw. Op deze wijze voldoet WAA aan de eisen die de Wsw stelt en is de scheiding Wsw - overige activiteiten en public - en private financiering duidelijk verankerd in de (administratieve) organisatie van de gehele WAA organisatie. De accountant heeft ook in 2016, evenals in alle vorige jaren, vastgesteld dat ook op dit punt de WAA organisatie voldoet aan de administratief organisatorische eisen die op dit punt van belang zijn.

8. Voorstel tot vaststelling van de begroting

Het Dagelijks Bestuur stelt aan het Algemeen Bestuur voor deze begroting vast te stellen.

Begroting

Programmaverantwoording

Algemeen

Het Schap kent in zijn begroting en jaarrekening één programma. Dit is het programma Sociale werkvoorziening. Alle processen van het Schap, inclusief alle ondersteunende processen zoals bestuur, financieel en operationeel beheer e.d. zijn gericht op dit programma zijnde het verzorgen van de uitvoering Wsw voor de deelnemende gemeenten.

Programma Sociale werkvoorziening

1. Algemeen

Ook onder de nieuwe Participatiewet wordt vanaf 2015 het huidige kader voor de uitvoering van Wsw onveranderd doorgezet.

Hierbij ligt en blijft regie, uitvoering en financiering van de Wsw ook voor 2018 en volgende jaren bij de individuele gemeenten. Het Schap ondersteunt de gemeenten bij het invullen van hun Wsw taakstelling en fungeert als Shared Service Center en als gemeenschappelijke werkgever voor Wsw dienstbetrekkingen voor en namens haar deelnemende gemeenten. In deze begroting wordt ervan uitgegaan dat de gemeenten de rijksbijdrage Wsw voor elke gerealiseerde Wsw-dienstbetrekking volledig beschikbaar stellen aan het Schap. Voor de bepaling van de rijkssubsidie Wsw per dienstbetrekking en de in te vullen taakstelling door het Schap per gemeente, is in deze begroting uitgegaan van het voor 2018 e.v. apart aangegeven vergoedingendeel Wsw als onderdeel in de Participatiewet voor de verschillende gemeenten. Dit wordt jaarlijks door SZW gepubliceerd als onderdeel van het totale Participatiebudget.

Onderstaande variabelen zijn hierin bepalend en worden hiervan afgeleid:

- Het aantal medewerkers, uitgedrukt in arbeidsjaren resp. standardeenheden (SE), dat landelijk én per gemeente apart via de Participatiewet, onderdeel Wet sociale werkvoorziening, bekostigd wordt, wordt op basis van actuariële gegevens t.a.v. verwachte uitstroom hiervan jaarlijks bepaald. Hierbij vormt de situatie eind 2016 de basis. Deze gegevens worden door het Rijk jaarlijks geactualiseerd op basis van de realisatie van t-1 resp. op basis van de realisatie 2017 voor 2018;
- Een vast budget per standardeenheid waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen budget voor oude doelgroep en budget voor nieuwe doelgroep;
- De "omrekenverhouding" Wsw-medewerkers, uitgedrukt in Full Time Equivalent (FTE), naar standardeenheden (SE), kenbaar gemaakt aan de afzonderlijke bestuurlijke eenheden middels een uitvoeringsbeschikking. Voor 2018 worden de volgende omrekenfactoren vastgesteld (idem als in 2017):
  - Licht gehandicapt 1,00
  - Middel gehandicapt 1,00
  - Zwaar gehandicapt 1,25

De door het Rijk voor 2018 aan gemeenten toegekende Wsw subsidievergoeding in arbeidsjaren is het te realiseren bezettingsdoel voor elke gemeente, en hiervan afgeleid voor WAA geeft dit tevens het maximum aan van de te subsidiëren Wsw-arbeidsplaatsen per gemeente voor 2018. Ondanks het feit dat vanaf 1-1-2015 geen instroom in de Wsw meer plaatsvindt blijft het risico van onder- of overrealisatie nog steeds aanwezig. In geval van onderrealisatie in SE is het gestelde doel niet gerealiseerd maar hoeft vanaf 2015 het niet door Wsw verplichtingen gedekte overschot op de rijkssubsidie Wsw niet te worden terugbetaald aan het Rijk. Dit omdat er vanaf 2015 sprake is van een niet geormerkt Wsw deel in een ontschot overall Participatiebudget. Bij overrealisatie geldt dit ook en zijn de kosten voor overrealisatie derhalve ook voor eigen risico en rekening van de betreffende gemeente.

De Wsw subsidie van ongeveer € 25.200 per arbeidsjaar in 2017 zal in lijn met hetgeen eerder door het Rijk is aangegeven naar verwachting worden afgebouwd naar een uiteindelijk een

nieuw nominaal niveau van ongeveer € 22.700. Eind 2015 heeft het Rijk aangegeven dit nominale bedrag onveranderd als normatief te beschouwen voor 2021, echter in tegenstelling tot eerder aangegeven, hierop vanaf 2016 indexatie te willen gaan toepassen ter hoogte van de zgn. LPO. Deze indexatie dekt echter alleen (en dit slechts ten dele) de verwachte loonkostenstijging af en mitigeert het oplopende subsidietekort maar compenseert het zeker niet. De financiële gevolgen van de afbouw van de rijksbijdrage Wsw zijn geheel voor risico en rekening van de hiervoor bij wet door het Rijk aangewezen gemeenten.

2. Sociaal beleid

In de beleidsvisie van het bestuur is aangegeven welke doelstellingen het Schap nastreeft. Op sociaal gebied zijn deze doelstellingen onveranderd ten opzichte van vorige jaren en vertaald in concreet meetbare termen als:

- een beleid gericht op uitstroom van Wsw-medewerkers naar het reguliere bedrijfsleven, rekening houdend met de individuele wensen en mogelijkheden van eenieder.
- Optimale invulling van de jaarlijks door het Rijk aangegeven taakstelling.

Plaatsingen, in- en uitstroom

Het verloop van het aantal geplaatste fte (incl. Begeleid werken en plaatsingen via Werken in buurten) is als volgt:

Aantal fte	2018*	2017*	2016	2015	2014
Beginstand	703,8	739,4	777,9	827,2	803,1
Bij: instroom	0,0	0,0	0,0	0,0	83,2
Bij: toename a.g.v. verhuizingen en wijzigingen van handicapcode	0,0	0,0	8,0	4,5	0,0
Af: Werken in buurten naar deelnemende gemeenten	-248,3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Af: uitstroom naar reguliere arbeid	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Af: uitstroom overige	-28,0	-35,6	-46,5	-53,8	-59,1
Eindstand	427,5	703,8	739,4	777,9	827,2
Waarvan werkzaam via:					
• WAA	427,5	511,1	683,7	753,4	819,9
• Werken in buurten	n.v.t.	192,7	55,7	24,5	7,3

*) 2014 t/m 2016 werkelijk, 2017 volgens prognose en 2018 volgens begroting

Tot en met 2014 zijn jaarlijks grote schommelingen in de totale taakstelling als ook de taakstellingen van de individuele gemeenten zichtbaar en als gevolg hiervan ook veranderende in- en uitstroomcijfers. Vanaf 2015 is de eindsituatie van t-1 en de actuariael berekende uitstroom per gemeente leidend voor de jaarlijkse subsidievaststelling Wsw van de afzonderlijke gemeenten voor de komende perioden.

Wachtlijst

Vanaf 1-1-2015 zijn alle Wsw-wachtlijsten opgeheven omdat er vanaf die datum ook geen instroom meer mogelijk is vanaf een wachtlijst in de Wsw.

Taakstelling Wsw en realisatie

WAA zal, conform de beleidsdoelstellingen, evenals in 2017 ook in 2018 en volgende jaren de aan haar door individuele gemeenten toegewezen Wsw-populatie conform de kaders van de Wsw voorzien van passende arbeid.

3. Financieel beleid

De begroting 2018 sluit met een tekort van € 3.948.000. Dit is incl. een bijdrage in de reorganisatie-/frictiekosten ad € 3.124.000 aan WAA groep nv en inclusief een eenmalige verlaging van de uitvoerings- en plaatsingsbijdrage aan WAA groep nv ad 1,5 mio, dit a.g.v. een

teruggave van de gemeentelijke bijdrage in 2018 ten laste van het resultaat van WAA groep nv. Het tekort zal worden gedekt door een reguliere tekortfinanciering door de deelnemende gemeenten van € 3.183.000 (is idem als Samen Anders!), vermeerderd met een extra gemeentelijke bijdrage ad € 1.644.000 (dit t.b.v. aanvulling van het weerstandvermogen tot het minimumniveau ad € 3 mio), en verminderd met een verlaging van de bijdrage ad € 1.169.000 i.v.m. de overname van de activiteit incl. alle financiële resultaten door de deelnemende gemeenten. Per saldo komt de gemeentelijke bijdrage in 2018 hierdoor uit op € 3.658.000. Verder wordt in 2018 per saldo € 30.000 geput uit de bestemmingsreserve. Het resterende tekort 2018 ad € 260.000 zal worden onttrokken aan de egaliseringsreserve die is gevormd ter dekking van toekomstige tekorten. Voor de jaren daarna zal voorsnog het begrote, gemeentelijke aandeel in het tekort dekkend zijn. Een eventueel verschil tussen de in enig jaar werkelijk benodigde en het begrote gemeentelijke aandeel in het tekort, zal jaarlijks worden geëgaliseerd middels een schommel-/egaliseringsfond resp. vrije reserves.

Zoals al aangegeven is de ontwikkeling van het subsidieresultaat vanaf 2014 al toonaangevend in de ontwikkeling van het totale tekort van WAA. Sterker nog: als het Rijk niet vanaf 2014 subsidiekortingen op de Wsw zou toepassen, zou er al vanaf 2015 geen sprake zijn van een tekort bij WAA en zou de organisatie zonder gemeentelijke tekortfinanciering draaien (!).

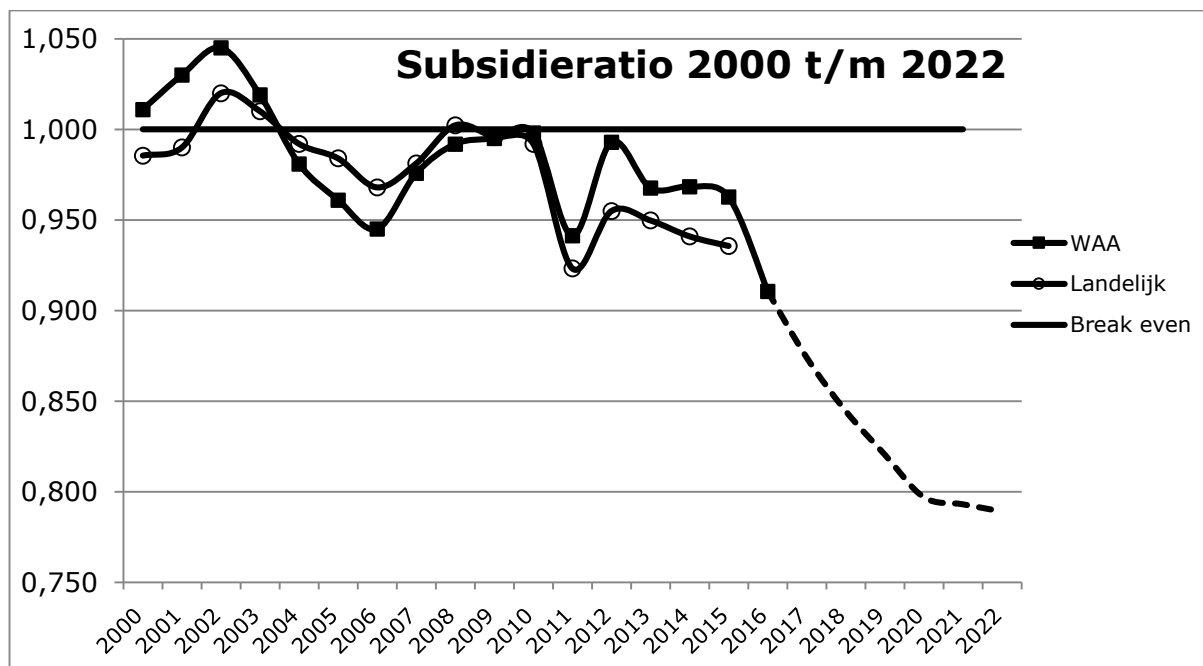
Onderstaand is de ontwikkeling van het subsidieresultaat middels de verhouding tussen de rijksbijdrage en de Wsw-loonkosten in de tijd weergegeven in de vorm van de subsidieratio:

Jaar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017**	2018**
Sw-landelijk*	0,992	0,923	0,955	0,950	0,941	0,936	Onbekend	Onbekend	Onbekend
WAA *	0,998	0,941	0,993	0,968	0,968	0,963	0,911	0,874	0,845

*) $subsidieratio = (Rijksvergoeding \text{ minus aandeel Wsw subsidie begeleid werken}) / loonkosten Sw$ (afgerond op 3 decimalen). Een ratio < 1 geeft aan dat de rijksvergoeding **niet** voldoende is om de loonkosten Sw te dekken.

***) 2017 volgens prognose, 2018 volgens begroting.

Het verloop van de subsidieratio is als volgt:

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat de subsidieratio in 2011 een forse daling kende a.g.v. een extra expliciete korting op de subsidie met 5% per SE. In 2012 steeg de ratio door een daling van de loonkosten Wsw per fte vooral a.g.v. lagere sociale lasten en pensioenpremies en een lichte stijging van de rijkssubsidie. In 2013 daalde de ratio door een lagere stijging van de subsidie t.o.v. de loonkosten. In 2014 en 2015 bleef de ratio, ondanks subsidiekortingen, nog ongeveer gelijk t.o.v. 2013 door een lichte aanpassing van de rijkssubsidie per SE bij een nihil cao-loonstijging Wsw maar vanaf 2016 daalt de subsidieratio fors door een stijging van de

loonkosten Wsw a.g.v. de nieuwe cao én een verder oplopende korting op de rijksbijdrage Wsw. In 2017 stijgt de ratio nog even licht door een eenmalige inhaalcompensatie van loonkostenstijgingen (LPO) incl. voorgaand jaar in de rijksbijdrage Wsw. Maar vanaf 2018 daalt de ratio naar verwachting weer door de verdergaande korting van de rijksbijdrage tot in ieder geval 2020.

Naast het subsidieresultaat zijn natuurlijk ook de aard en omvang van de toegevoegde waarde voor verkochte diensten en producten én de hieraan verbonden bedrijfskosten relevant voor het totaalresultaat. Daarbovenop is het ook van belang in hoeverre een Sw-organisatie succesvol is bij het buiten plaatsen van cliënten middels Begeleid Werken. En last but not least zijn de kapitaallasten en overheadkosten van belang die weer afhangen van hoe en op welke wijze de invulling van overhead en de financiering van een organisatie vorm en inhoud is gegeven.

Om te voorkomen dat verdere, onverwachte bezuinigingen van het Rijk in 2016 en volgende jaren direct ook onvoorziene extra gemeentelijke aandelen in het tekort tot gevolg hebben, wordt er (vooralsnog) bij WAA overall (Schap + WAA groep nv c.a.) een buffer- resp. weerstandsvermogen aangehouden van ongeveer 3,0 mio. Dit vermogen dient ervoor om eventuele verdere gevolgen van de economische teruggang en/of bezuinigingen op re-integratiebudgetten bij klanten op het exploitatieresultaat van WAA en haar uitvoeringsorganisatie in eerste instantie en in beperkte mate zelf te kunnen opvangen. Het is de bedoeling dat hiermede extra, onverwachte gemeentelijke bijdragen zoveel als mogelijk voorkomen worden maar nadrukkelijk dient gezegd te worden dat dit niet uitgesloten kan worden.

4. Toekomstverwachting

De toekomstverwachting t.a.v. het sociale en financiële beleid wordt vertaald in de meerjarenbegroting. Deze geeft een verwachting weer van het financiële resultaat voor de komende vier jaar. Deze meerjarenbegroting is gebaseerd op de uitgangspunten zoals die onderstaand worden aangegeven. Deze uitgangspunten zijn gestoeld op bedrijfsspecifieke, regionale en landelijke ontwikkelingen die verwacht worden en zichtbaar zijn op het gebied van gesubsidieerde arbeid in het algemeen en de sector Sociale Werkvoorziening in het bijzonder. De verwachtingen voor het Schap zijn in onderstaande meerjarenraming verwerkt. Door de reeds genoemde 100% aandeelhoudersrelatie van het Schap met WAA groep nv zijn de resultaten van de NV direct van belang voor het langere termijnperspectief van het Schap. Deze NV-resultaten liggen, met toepassing van de onderstaand genoemde uitgangspunten, ten grondslag aan de meerjarenraming van het Schap.

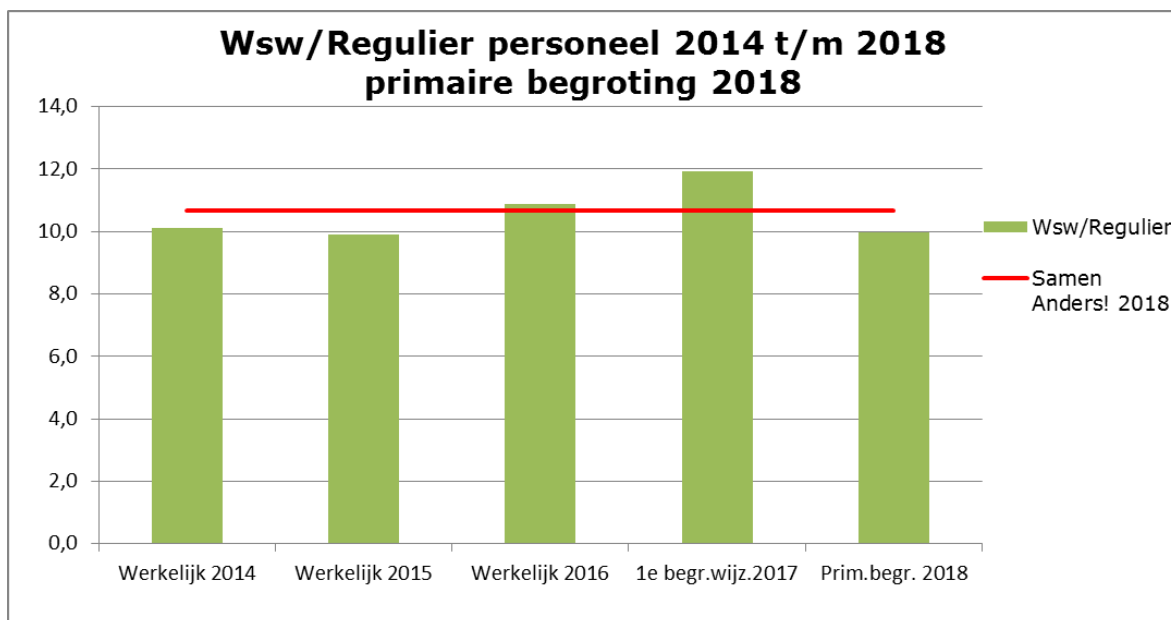
De meerjarenraming is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. M.i.v. 1-1-2015 is de nieuwe Participatiewet in werking getreden. De aparte regelingen WWB, Wsw, Wajong en AWBZ dagbesteding ca. zijn samengevoegd tot één koepelregeling. De nieuwe wet is primair gericht op plaatsing van eenieder die, al dan niet tijdelijk, niet actief is in de arbeidsmarkt en aangewezen is op ondersteuning van de overheid, z.s.m. en met een zeer tijdelijke, minimale ondersteuning van de overheid terug te laten keren naar de reguliere arbeidsmarkt. Vanaf 2015 is er geen instroom meer in de Wsw en zullen alle mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt door gemeenten zo veel als mogelijk worden bemiddeld naar reguliere arbeid. Voor diegene waar dit niet mogelijk voor is, zullen gemeenten zélf – al dan niet via regionale werkbedrijven - zorgen voor passende activiteiten voor deze groepen. WAA staat alleen aan de lat voor de uitvoering van de Wsw.
2. O.b.v. het strategisch plan "Samen groeien" i.c.m. de actualisatie daarvan per december 2015, worden eigen activiteiten van WAA versneld afgebouwd t.g.v. externe plaatsingen, en i.p.v. voor eigen risico en rekening uitvoeren van activiteiten naar leverancier van Wsw-capaciteit voor en onder regie van derden. Activiteiten met relatief weinig raakvlak met onze Wsw-bezetting zullen versneld worden vervreemd. De Beschutte omgeving voor Sw-medewerkers met een lagere loonwaarde (<40%) wordt vanaf 2018 in zijn geheel door de gemeenten zelf overgenomen, **incl. alle financiële resultaten hierop**, en door WAA in zijn geheel afgebouwd. In de financiële exploitatie vanaf 2018 zijn de effecten hiervan zowel in operationele zin als qua frictie opgenomen en financieel op hoofdlijnen vertaald in zowel de

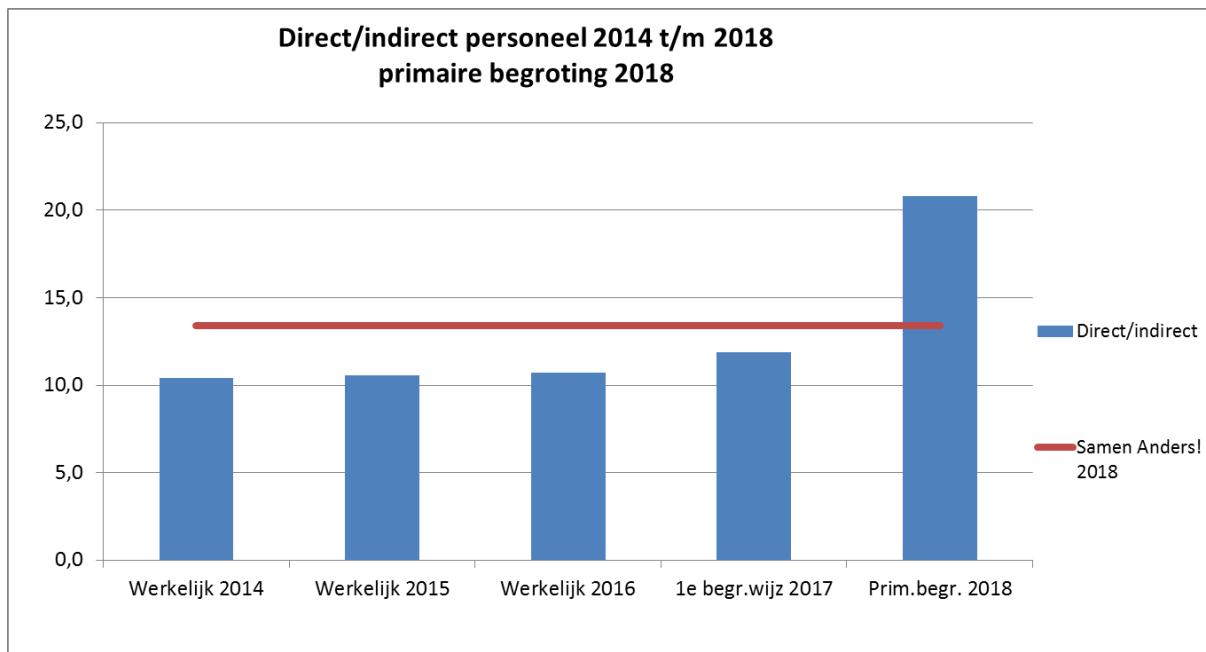
jaar- als meerjarenbegroting.

3. Bij de ombouw en krimp van de organisatie en vervreemding resp. afstoten van activiteiten wordt rekening gehouden met frictiekosten. In lijn met Samen Anders! geldt hierbij dat voor personele en contractuele frictie een uitlooperperiode van 1 jaar en voor infrastructurele frictie een 2 jaarstermijn wordt gehanteerd.
4. Voor het budgetvolume Wsw geldt als uitgangspunt een taakstelling voor 2018 van 455,7 SE ofwel 441,6 fte (incl. Begeleid werken en excl. Werken in buurten). Doordat vanaf 2015 geen instroom meer plaatsvindt daalt de gemiddelde bezetting Wsw jaarlijks met ca. 4% naar 394,5 fte in 2020.
5. De bezetting regulier personeel volgt wat betreft het directe personeel de bezetting Wsw per activiteit volgens vooraf benoemde case loads. Het indirect reguliere personeel wordt afgebouwd naar rato de afname van de Wsw-bezetting, behoudens daar waar dienstverlening onder een kritische grens dreigt te komen. De kosten van hierdoor boventallig wordend regulier personeel zijn in 2018, rekening houdende met een uitplaatsings- c.q. pensioneringstermijn van gemiddeld 5 jaar, als frictiekosten begroot. In eerdere begrotingen is een uitplaatsingstermijn van gemiddeld 1 jaar aangehouden, echter in deze begroting is uitgegaan van 5 jaar, omdat meer ambtenaren dan eerder begroot overtallig zullen worden. Met een evt. mis match tussen boventallig en benodigd personeel is geen rekening gehouden. Daar waar mogelijk is wel met pensionering rekening gehouden. Tevens is rekening gehouden met een voorrangsregeling voor WAA-personeel voor plaatsingen van werkleiding voor begeleiding van andere doelgroepen dan Wsw in Huizen van de Wijk in de gemeente Venlo.

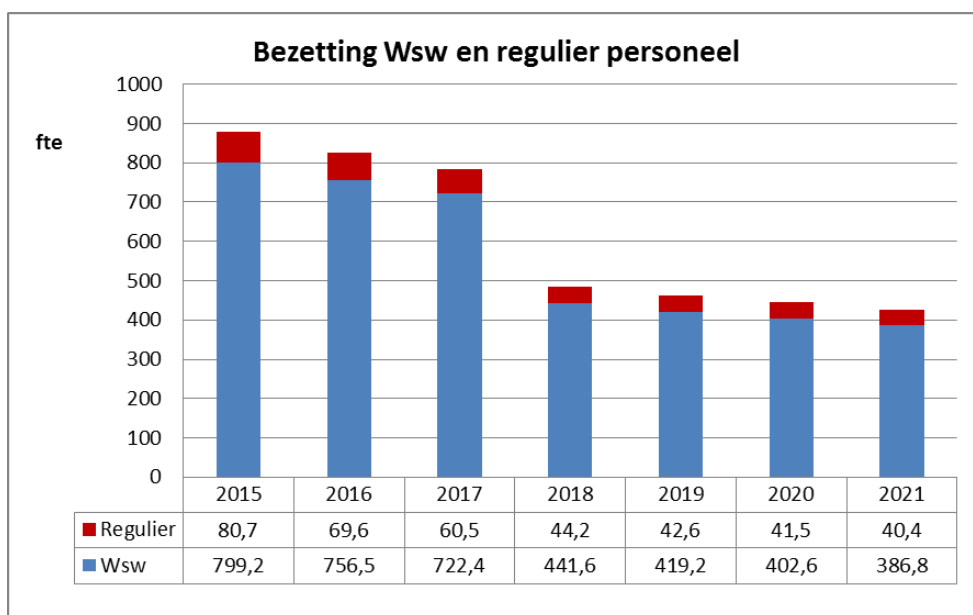
Ook in 2018, evenals in voorgaande jaren, zijn meer Wsw-ers dan oorspronkelijk begroot in Samen Anders! werkzaam bij WAA. De bezetting regulier personeel is vanaf 2016 relatief meer afgebouwd dan de daling van het aantal Wsw. Onderstaand is dit zichtbaar in een hogere verhouding Wsw / regulier personeel in 2016 en 2017 t.o.v. Samen Anders! Deze verhouding daalt in 2018 door de (niet in Samen Anders! begrote) overname van de activiteit Werken in buurten door de deelnemende gemeenten.

De afbouw van indirect personeel verloopt t/m 2017 gestaag, maar blijft onder de begrote norm van Samen Anders! In 2018 is begroot dat het gehele indirecte Wsw-personeel overgaat naar Werken in buurten, waardoor een abrupte verhoging plaatsvindt van de verhouding direct/indirect, zoals te zien in onderstaande grafiek:

Bovenstaande items voor 2018 zijn vertaald in onderstaande meerjarenperspectief:

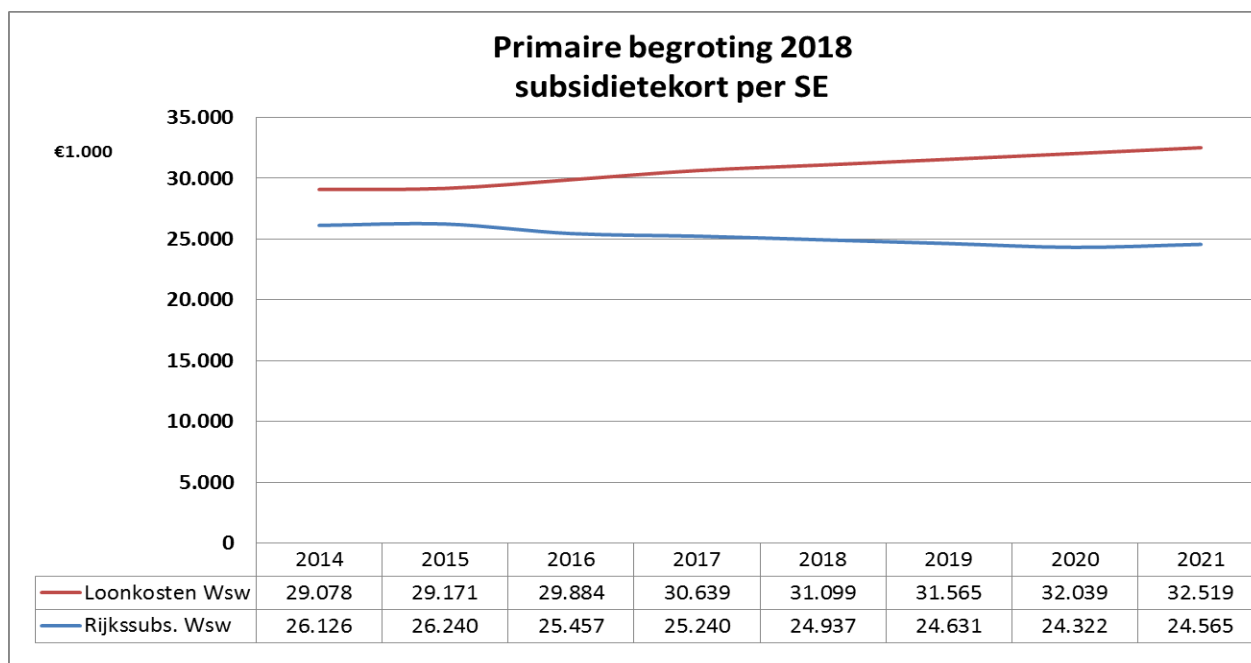

6. De gehele doelgroep Wsw is op basis van een IOP (Individueel OntwikkelingsPlan) gescreend en ingedeeld op basis van loonwaarde. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen Wsw-ers met een verwachte loonwaarde die hoger is dan de te verwachten individuele begeleidingskosten (de z.g. "blauwe groep") en Wsw-ers waar dit waarschijnlijk niet het geval zal zijn (de z.g. "gele groep"). De blauwe groep wordt zoveel mogelijk extern geplaatst als detacheringen of in werken op locatie. De gele groep wordt zoveel als mogelijk geplaatst via het concept "Werken in buurten". Vanaf 2018 wordt, zoals al eerder hierboven vermeld, Werken in buurten overgenomen door de gemeenten. Vanaf 2018 is het aantal van deze groep (i.t.t. eerder begroot en Samen Anders!) niet meer onderstaande grafiek opgenomen. De verdeling wordt dan als volgt:

Aantal fte Wsw+ov.doelgroepen Geel en Blauw primaire begroting 2018 t.o.v. Samen Anders!

7. Door de rijksbezuinigingen daalt de Rijkssubsidie Wsw per SE, rekening houdend met jaarlijkse compensatie LPO, van € 25.457 in 2016 jaarlijks met ca. € 300 naar € 24.565 in 2021. De loonkosten Wsw per fte stijgen daarentegen naar verwachting jaarlijks met 1,5%. Hierbij is rekening gehouden met jaarlijks koopkrachtbehoud (dus geen koopkrachtverbetering), alsmede met extra pensioenpremies a.g.v. vergrijzing van de SW-populatie. De gemiddelde loonsom per fte stijgt hierdoor van € 29.884 in 2016 naar € 32.519 in 2021. Door de stijging van de loonkosten Wsw per fte en de daling van de rijkssubsidie Wsw per fte groeit het "subsidiegat" dat al vanaf 2013 bestaat steeds verder:

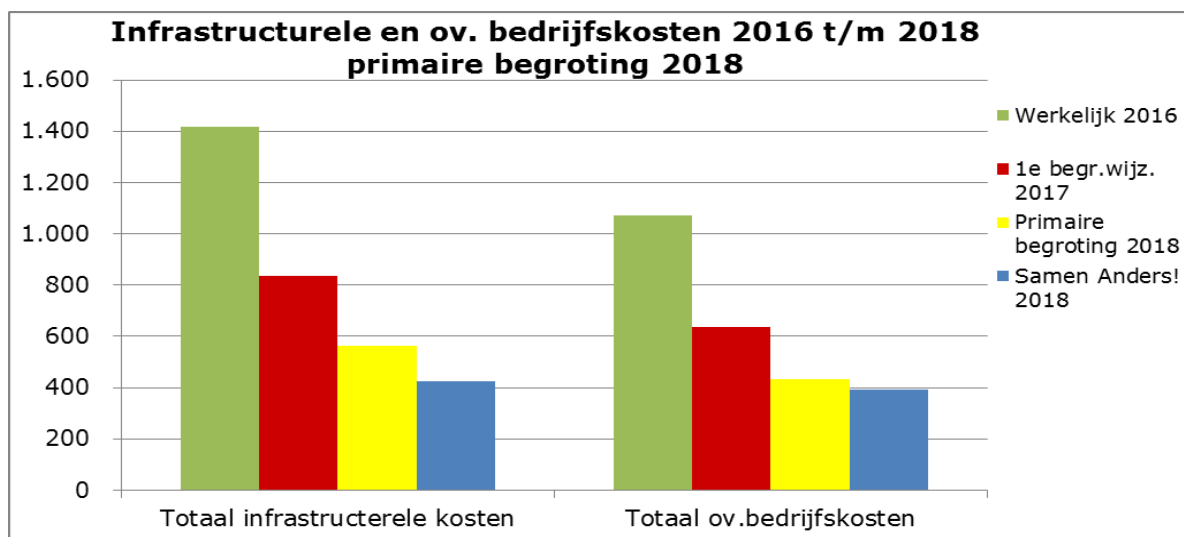

8. De stijging van de loonkosten van het reguliere personeel is begroot op 2% per jaar. Ook hierbij is rekening gehouden met jaarlijks louter koopkrachtbehoud.

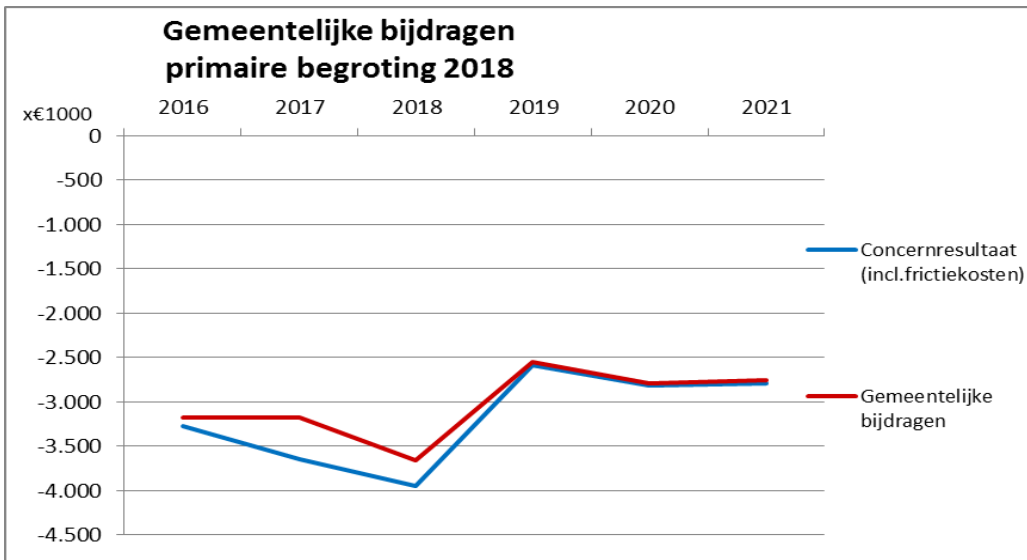

9. De infrastructurele kosten (huisvesting, machines en aanverwante kosten) zijn begroot naar rato de bezetting Wsw. De hoger dan benodigde kosten van de bestaande infrastructuur worden begroot als frictiekosten tot 2 jaar na ontstaan. Daarna worden deze budgetneutraal geacht a.g.v. verkoop of verhuur. De overige bedrijfskosten (lease vervoermiddelen, algemene kosten, verkoopkosten) volgen eveneens de afbouw van de Wsw-bezetting naar rato, met een vertragend effect van 1 jaar wegens lopende contractenverplichtingen. Boekwinsten en goodwill n.a.v. het afstoten van activiteiten zijn PM opgenomen.

De afbouw van de infrastructurele en ov. bedrijfskosten verloopt gestaag door vanaf 2014. Doordat activiteiten later zijn vervreemd dan gepland, kunnen zowel infrastructuur als contracten minder snel worden afgebouwd dan oorspronkelijk begroot. Hierdoor wordt WAA in 2019 geconfronteerd met hogere exploitatiekosten voor infrastructuur c.a. dan begroot in Samen Anders! In onderstaande grafiek is dit aangegeven.

10. De verwachte stijging van het algemeen prijspeil is vanaf 2018 t/m 2021 2% per jaar.
11. In de meerjarenraming is rekening gehouden met de meest recente prognoses van het CPB. Volgens deze CPB prognose (voorjaar 2016) zullen de economische activiteiten vanaf 2016 gematigd groeien, d.w.z. met gemiddeld 2% per jaar. Dit is in de meerjarenraming vertaald in een jaarlijkse groei van de toegevoegde waarde (loonwaarde) per fte met 2%. Met een extra toename a.g.v. een hogere productiviteit is geen rekening gehouden.
12. Het gemeentelijk aandeel in het tekort (gemeentelijke bijdrage) was t/m 2017 gefixeerd op € 3.183.000. In 2018 daalt de gemeentelijke bijdrage naar € 3.026.000 en in de jaren daarna naar gemiddeld € 2.700.000. Een in enig jaar hogere gemeentelijke bijdrage dan benodigd wordt toegevoegd aan de egalisatiereserve. Hogere tekorten dan de vaste gemeentelijke bijdragen in enig jaar worden in mindering gebracht op de egalisatiereserve. Jaarlijks zal opnieuw het bedrag worden bekeken op basis van de dan geldende situatie en/of verwachtingen. In onderstaande grafiek is het concernresultaat en de jaarlijks vaste gemeentelijke bijdrage vanaf 2016 t/m 2021 weergegeven:

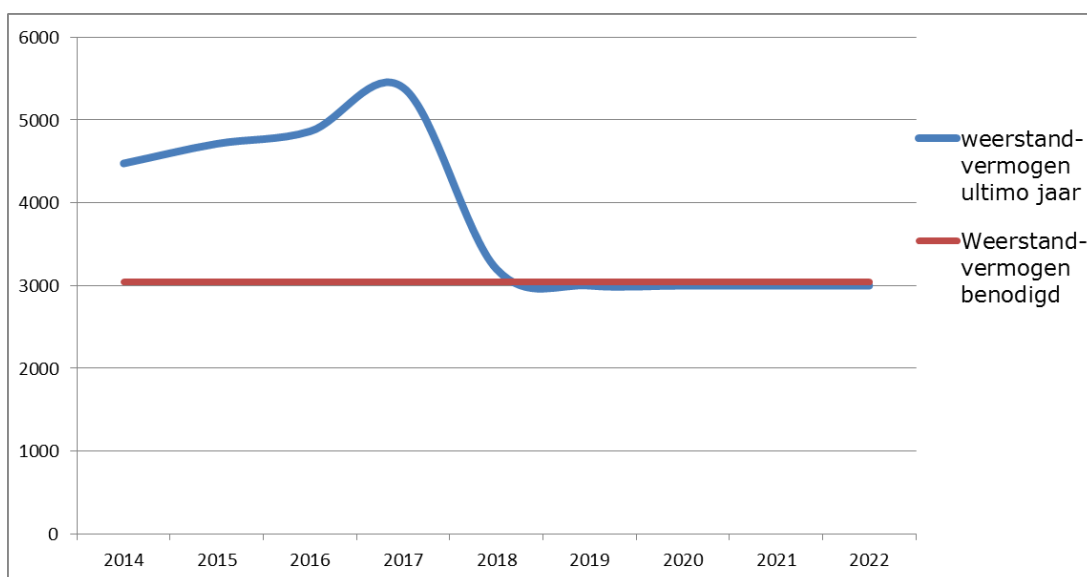

13. De jaarlijkse bijdrage van de niet-deelnemende gemeenten is vanaf 2015 geraamd op nihil.

14. De vrije reserve van WAA Venlo e.o. en WAA groep nv tezamen zal eind 2017 naar verwachting € 4,8 mio bedragen. Als gevolg van een eenmalige verlaging van de uitvoerings- en plaatsingsbijdrage in 2018 ad € 1.500.000 teert WAA groep nv in op haar eigen vermogen. Dit tezamen met het tekort van WAA Schap in 2018 zorgt ervoor dat het eigen vermogen van WAA Venlo e.o. en WAA groep nv in 2018 daalt naar € 3,0 mio, het minimumniveau dat bestuurlijk is vastgelegd. In de meerjarenraming t/m 2021 is ervan uitgegaan dat het eigen vermogen op dit niveau in de organisatie blijft als weerstand- en buffervermogen. Tevens is uitgegaan van een gelijkblijvende verhouding eigen vermogen t.o.v. vreemd vermogen. Aflossingen van vreemd vermogen wordt vervangen met nieuw vreemd vermogen.

Over- en onderdekking van de gemeentelijke bijdragen ten opzichte van het verwachte tekort worden opgevangen middels een zgn. egalisatiefonds resp. weerstandsvermogen. Het minimale weerstandsvermogen is hierbij voor de komende periode t/m 2021 onveranderd t.o.v. vorige jaren, bepaald op een niveau van € 3 mio voor de totale WAA organisatie zijnde ca. € 2,5 mio bij WAA groep nv en ca. € 0,5 mio bij het Schap.

Onderstaand is het verwachte verloop van dit weerstandsvermogen voor WAA overall (Schap incl. uitvoeringsorganisatie WAA groep nv) in de tijd x € 1.000 in relatie tot het gewenste minimumniveau aangegeven voor 2018 t/m 2022.

Voor de periode 2018 t/m 2022 wordt verwacht dat het beschikbare weerstandsvermogen overall nog voldoende zal zijn om eventuele onvoorziene tekorten op de gemeentelijke bijdragen af te dekken.

Op basis van de genoemde uitgangspunten ziet de meerjarenraming er als volgt uit:

Meerjarenperspectief (in € euro's x 1.000)	2017 1e begrotings- wijz.	2018	2019	2020	2021
Rijkssubsidie Wsw	18.609	11.364	10.653	10.098	9.791
Overige baten	0	0	0	0	0
Totaal baten	18.609	11.364	10.653	10.098	9.791
Uitvoerings- en plaatsingskosten	21.192	11.795	12.839	12.509	12.189
Reorganisatie-/frictiekosten	662	3.124	22	44	42
Overige kosten	407	393	379	364	350
Totaal lasten	22.261	15.312	13.240	12.917	12.581
Regulier exploitatieresultaat	-3.653	-3.948	-2.587	-2.818	-2.790
Resultaat deelneming	0	0	0	0	0
Concernresultaat excl. bijdrage	-3.653	-3.948	-2.587	-2.818	-2.790
(aanvullende) bijdrage frictiekosten	0	0	0	0	0
Concernresultaat incl. aanv. bijdrage frictie	-3.653	-3.948	-2.587	-2.818	-2.790
Onttrekking bestemmingsreserve	692	3.154	52	74	72
Toevoeging bestemmingsreserve	0	-3.124	-22	-44	-42
Onttrekking/toevoeg. vrije reserve	-222	260	0	0	0
Gemeentelijke bijdrage	3.183	3.658	2.557	2.788	2.760

Onderstaand de meerjarenraming weergegeven in structurele en incidentele baten en lasten conform het model zoals voorgeschreven door de provincie Limburg m.i.v. 2018:

Recapitulatie begrotingsevenwicht (in € 1.000)	2018			2019			2020			2021		
	totaal	waarvan incidenteel	structureel	totaal	waarvan incidenteel	structureel	totaal	waarvan incidenteel	structureel	totaal	waarvan incidenteel	structureel
Lasten programma Wsw	15.312	3.124	12.188	13.240	22	13.218	12.917	44	12.873	12.581	42	12.539
Totaal lasten programma's	15.312	3.124	12.188	13.240	22	13.218	12.917	44	12.873	12.581	42	12.539
Baten programma Wsw	11.364	0	11.364	10.653	0	10.653	10.098	0	10.098	9.791	0	9.791
Totaal baten programma's	11.364	0	11.364	10.653	0	10.653	10.098	0	10.098	9.791	0	9.791
Saldo van baten en lasten programma's	-3.948	-3.124	-824	-2.587	-22	-2.565	-2.818	-44	-2.775	-2.790	-42	-2.748
lasten algemeen dekkingsmiddel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
lasten overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
lasten vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
lasten onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten diverse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
baten algemeen dekkingsmiddel	3.658	3.124	534	2.557	22	2.535	2.788	44	2.745	2.760	42	2.718
baten overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
baten vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
baten onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten diverse	3.658	3.124	534	2.557	22	2.535	2.788	44	2.745	2.760	42	2.718
Saldo van diverse	3.658	3.124	534	2.557	22	2.535	2.788	44	2.745	2.760	42	2.718
Saldo totale saldo van baten en lasten van programma's en diverse	-290	0	-290	-30	0	-30	-30	0	-30	-30	0	-30
Stortingen in reserves (excl. mut. eigen vermogen WAA groep nv)	-3.124	-3.124	0	-22	-22	0	-44	-44	0	-42	-42	0
Onttrekking aan reserves (excl. mut. eigen vermogen WAA groep nv)	3.414	3.124	290	52	22	30	74	44	30	72	42	30
Geraamd resultaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal structurele lasten			12.188			13.218			12.873			12.539
Totaal structurele baten			11.898			13.188			12.843			12.509
Structurele baten - structurele lasten			0			0			0			0

Voorzieningen en reserves

Conform de verplichtingen vanuit de wet FIDO is onderstaand een meerjarig overzicht opgenomen van de reserves en voorzieningen van het Schap.

Omschrijving	Ultimo 2016	Ultimo 2017	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021
Algemene reserve	300	300	300	300	300	300
Egalisatiereserve	192	414	154	154	154	154
Bestemmingsreserve	2.310	1.618	1.588	1.558	1.528	1.498
Totaal reserves	2.802	2.332	2.042	2.012	1.982	1.952
Geen voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Totaal reserves en voorzieningen	2.802	2.332	2.042	2.012	1.982	1.952

Bovenstaande positie van voorzieningen en reserves is sec van toepassing voor het Schap. Daarnaast is er ultimo 2016 ook bij de uitvoeringsorganisatie en 100% deelneming WAA groep nv een vrij beschikbaar eigen vermogen aanwezig van ongeveer € 4,4 mio. Hiermede rekening houdend en ten opzichte van het gewenste minimale weerstandsvermogen voor WAA overall van € 3 mio, is er, ondanks een mogelijk tekort in het egalisatiefonds ultimo 2021, binnen de organisatie WAA overall voldoende vermogen beschikbaar om dit potentiële tekort volledig af te dekken binnen de gestelde veiligheidsmarge van het overall weerstandsvermogen.

Overige paragrafen

1. Weerstandvermogen en risicobeheersing

Het bestuur heeft in de bestuursvergadering van 15-9-2010 bepaald dat eventuele toekomstige positieve exploitatiesaldi tot een niveau van € 6,5 miljoen zullen worden gereserveerd en worden toegevoegd aan het vrij beschikbare eigen vermogen van de entiteit WAA in de vorm van algemene reserves. Het vrij beschikbaar vermogen wordt aangemerkt als weerstandsvermogen voor de entiteit WAA als geheel (Schap incl. WAA groep nv en andere verbonden (werk)maatschappijen). Als gevolg van de vanaf 2014 bijgestelde strategische koers van WAA veranderen jaarlijks zowel de activiteiten als het (bijbehorende) risicoprofiel van WAA groep fundamenteel ten opzichte van de situatie zoals die in 2010 nog aan de orde was. Het eerder bepaalde risicoprofiel en daarbij eerder behorende weerstandsvermogensniveau van € 6,5 mio verandert hierdoor ook. Bedrijfsrisico's worden regelmatig gemonitord en het daarbij behorende noodzakelijke weerstandsvermogen wordt in kaart gebracht en zo nodig bijgesteld. Vooralsnog is de verwachting dat in de nieuwe situatie en gedurende de transitieperiode een vermogensniveau van € 3 mio overall voldoende is om de eerste risico's binnen WAA zelf te kunnen opvangen. De deelnemende gemeenten zijn zich ervan bewust en zijn bereid bij grotere calamiteiten bij te (moeten) springen.

Onderstaand een overzicht van de kengetallen zoals genoemd in art. 11 van BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten):

Primaire begroting 2018	Verloop van de kengetallen		
	Werkelijk 2016	1e begrotingswijziging 2017	Primaire begroting 2018
Netto schuldquote	-8%	-6%	-6%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	16%	19%	30%
Solvabiliteitsrisico	27%	20%	18%
Structurele exploitatieruimte	-3%	-3%	-2%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

2. Paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing

Het Schap kent zowel risico's als publiekrechtelijke organisatie als risico's vanuit het ondernemerschap omdat zij volledig aandeelhouder is in de uitvoeringsorganisatie WAA groep nv. De verschillende risico's die het Schap loopt, zijn onderstaand weergegeven.

2.1 Risico's voor Schap als publiekrechtelijke organisatie

De risico's die het Schap loopt als publiekrechtelijke organisatie zijn vanaf 2015 olopende ten opzichte van jaren. Meer en meer worden namelijk de financiële risico's voor de uitvoering van de Wsw a.g.v. de reeds lopende maar ook verder aangekondigde Rijksbezuinigingen voor de komende jaren, vanuit het Rijk naar de SW bedrijven resp. in haar deelnemende gemeenten verlegd. In combinatie met de verdere uitrol van de Participatiewet, drukt dit een forse stempel op de toekomstige vorm, inhoud en financiering van de Wsw.

Vanaf 2014 heeft het Bestuur van WAA Venlo e.o. middels "Samen Groeien" en in het verlengde hiervan "Samen Anders!" nadrukkelijk een financieel kader voor WAA bepaald. Hierin is aangegeven dat er in financiële zin een sterke verbetering van het bedrijfsresultaat vanaf 2015 t/m 2020 moet worden gerealiseerd om het effect van de olopende kortingen op de rijksbijdrage Wsw vanaf 2015 te dempen. Al vanaf 2015 wordt deze koers van WAA minimaal jaarlijks herijkt. Zoals al aangegeven is eind 2016 de volgende stap in dit kader gezet. De financiële vertaling hiervan wordt naar verwachting op zijn vroegst medio 2017 zichtbaar. Ondanks dat nu niet helemaal duidelijk is wat het financiële effect zal zijn van de herijking van de koers, blijft het evident dat het niet geheel of gedeeltelijk slagen van deze aanvullende maatregelen direct een effect zal hebben op de exploitatie van zowel WAA groep nv als WAA Venlo e.o., en inherent hieraan is dit een financieel risico voor WAA Venlo e.o.

2.1.1 Risico's uit hoofde van de Wsw

De grootste opbrengstpost voor WAA blijft bestaan uit vergoedingen voor uitvoering van de Wsw die door de centrale rijksoverheid wordt vastgesteld. Zeker in het licht van de reeds aangekondigde rijksbezuinigingen op het Wsw-deelbudget voor de periode 2015-2020 is een forse korting op de rijksbijdrage Wsw meer een gegeven en meer dan een risico. Het is echter zeker niet uit te sluiten dat de rijksbezuinigingen op de Wsw en het hele terrein van gesubsidieerde arbeid verder zullen gaan dan tot nu toe is aangenomen. Dit is nadrukkelijk een risico voor zowel WAA als haar deelnemende gemeenten!

Daarnaast is en blijft het een gegeven dat de rijksvergoedingen worden bepaald in een landelijke, politieke omgeving die veranderlijk is en waar maatschappelijke waarden vaker prevaleren boven bedrijfseconomische rationaliteit. Ook dit is een risico.

Het zal duidelijk zijn dat alle veranderingen in de inhoud, vorm en structuur rondom de uitvoering van de Wsw over de volle breedte zowel uitvoerings- als financiële risico's met zich mee kan brengen. "Uitloop- en inloop-" resp. transformatierisico's die er kunnen zijn in de ver- en ombouwfase bij bestaande modaliteiten maar ook nieuwe risico's die nu nog niet of

nauwelijks onderkend zijn maar in de (nabije) toekomst manifest kunnen worden in nieuwe werkwijzen en/of structuren en uitvoeringsmodaliteiten.

Last but not least kent de Wsw-uitvoering onder de nieuwe Participatiewet een risico t.a.v. uitvoering Wsw voor het Schap. Gemeenten hebben in "Samen Groeien" en "Samen Anders!" in 2014 aangegeven de Wsw integraal via het Schap te laten uitvoeren. Tot en met 2017 zal dit ook het geval blijven, maar met de bestuurlijke verkenning en de voorgenomen besluitvorming van de gemeente Venlo hieromtrent, staat dit voor de volgende jaren nadrukkelijk ter discussie en het is zelfs waarschijnlijk dat gemeenten uiteindelijk anders zullen besluiten. Daarnaast is in de Participatiewet aangegeven dat de Wsw vanaf 2015 geen instroom meer zal kennen en derhalve zal deze regeling worden afgebouwd. Door de afbouw van de Wsw krimpt de Wsw-bezetting van het Schap waardoor huidige schaalvoordelen in de uitvoering teruglopen en zelfs geheel of gedeeltelijk wegvallen waardoor de exploitatie van het Schap en/of haar uitvoeringsorganisatie WAA groep nv onder druk komt te staan.

2.1.2 Risico's naar aanleiding van gemeentelijke herindeling

Het herindelingsproces in de regio Noord-Limburg is voorlopig niet aan de orde maar daarom niet minder belangrijk. Dit proces is direct van belang voor WAA omdat een mogelijke verkleining van het Wsw-verzorgingsgebied kan leiden tot een geringer gemeentelijk draagvlak via een lager aanbod van SW-geïndiceerd personeel. Hierdoor kan de bedrijfsvoering (nog) sterker onder druk komen te staan terwijl de financiële draagkracht onder de onderneming WAA kleiner wordt. Hierdoor kunnen in de toekomst activiteiten onder druk komen te staan. De risico's voor WAA vanuit deze optiek zijn bijna niet in te schatten maar daarom niet minder aanwezig.

2.1.3 Demografische risico's

Het maatschappelijk probleem van een vergrijzende samenleving gaat vanzelfsprekend niet aan WAA voorbij. Sterker nog: een analyse van het SW-personeelbestand van WAA geeft aan dat deze problematiek zich bij WAA nog veel nadrukkelijker zal manifesteren dan gemiddeld. De gemiddelde leeftijd van het personeel is in elk opzicht hoger dan het gemiddelde in den lande. Een stijging van de gemiddelde leeftijd gaat gepaard met hogere uitvoeringskosten. Hierbij valt dan onder andere te denken aan hogere loonkosten per fte (meer functie-eindlonen) en hogere prepensioenkosten en vervangingskosten doordat meer gebruik gemaakt wordt van seniorenregelingen c.a.

Op nationaal niveau wordt er steeds nadrukkelijker nagedacht over maar ook gewerkt aan diverse maatregelen om werknemers langer in het arbeidsproces te houden. In de nieuwe Cao voor zowel Wsw- als niet-Wsw-personeel is deze beweging echter slechts mondjesmaat zichtbaar: seniorenregelingen en FPU-achtige modellen worden niet om- en afgebouwd en kennen hele lange uitlooptermijnen voor zittend personeel en stimuleren zo medewerkers eerder om op relatief jonge leeftijd te stoppen met werken dan andersom. Dit omdat deze regelingen nog steeds gepaard gaan met financieel aantrekkelijke voorwaarden voor de medewerker. Nog los van het sterk kostenverhogende effect van deze maatregelen voor de individuele bedrijven, zal duidelijk zijn dat bovenstaande ontwikkelingen een risico vormen voor de bedrijfsvoering van WAA.

2.1.4 Fiscale risico's

Vanaf 2016 is een breed en integraal vennootschapsbelastingmodel voor publiekrechtelijke organisaties van toepassing. Alle activiteiten die via het principe van volkomen concurrentie in een reguliere marktomgeving opereren, worden hierbij gezien als vanaf 2016 belast met vennootschapsbelasting (Vpb). Hierbij maakt het dan niet uit of e.e.a. vanuit het privaatrechtelijke of publiekrechtelijk regime is georganiseerd; het doel i.c.m. de aard van de activiteiten is dan bepalend voor de belastingplicht. WAA als Gemeenschappelijke Regeling en als overheids-nv met haar werkactiviteiten valt onder de bepalingen van de nieuwe Wet Vpb. In deze nieuwe wet zijn diverse vrijstellingen opgenomen o.a. voor zgn. Wsw-uitvoerders. Vooralsnog opteert WAA in de Wet "Vpb voor overheidsbedrijven" als uitvoerder van een hogere

overheidsopdracht, zijnde uitvoering Wsw en zonder winstoogmerk, voor deze formele en materiële vrijstelling in de nieuwe wet. Maar ondanks dat e.e.a. wel al i.s.m. fiscalisten is uitgekristalliseerd, is er eind 2016 nog geen formele goedkeuring van de Belangdienst op dit standpunt waardoor er vooralsnog geen absolute zekerheid hieromtrent is. Hierdoor loopt WAA (en haar deelnemende gemeenten) het risico dat mogelijke overschotten van het Schap en WAA groep nv in de toekomst worden 'afgeroomd' met vennootschapsbelasting.

2.1.5 Financieringsrisico's

In de wet FIDO (Financiering Decentrale Overheid) is onder andere opgenomen dat gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in hun begroting een treasurystatuut moeten opnemen, waarin een uiteenzetting wordt gegeven van de risico's met betrekking tot treasurybeheer. Voor een uiteenzetting van deze risico's wordt verwezen naar de toelichting onder 'Financiering'.

2.2 Bedrijfsrisico's vanuit het ondernemerschap

Door de juridische splitsing vanaf 1-1-2004 loopt het Schap als Gemeenschappelijke Regeling geen directe risico's uit hoofde van het ondernemerschap. Als 100% aandeelhouder in WAA groep nv loopt het Schap deze risico's natuurlijk wel. Immers, de resultaten van WAA groep nv zullen, via de waardering van de deelneming in de nv, een effect hebben op de resultaten van het Schap. Het risico dat voortvloeit uit het ondernemerschap is altijd iets wat blijft, en is inherent aan de structuur en afzetmarkten waarop WAA groep nv opereert.

Een ander risico vanuit die optiek is het gegeven dat met de vaststelling van de strategienota Samen Anders! de organisatie WAA nadrukkelijk de beweging van "binnen naar buiten" verder en in een oplopende, grotere omvang moet maken. Als door interne of externe (markt-) omstandigheden de invulling hiervan niet (helemaal) loopt conform afspraken en planning in Samen Anders!, kan en zal dit financiële gevolgen hebben voor zowel WAA als – in het verlengde hiervan – deelnemende gemeenten. Concreet is bij het opstellen van alle begrotingen vanaf 2015 uitgegaan van een groeiend opnamevermogen van Wsw-medewerkers door bedrijven in de regio tegen reële tarieven. Er is geen rekening gehouden met mogelijke negatieve arbeidsmarkt-ontwikkelingen zoals een teruglopende vraag, toenemende werkloosheid en/of nieuwe concurrentie voor WAA zoals bijv. Wajongers vanuit de Participatiewet.

Het Schap is eigenaar van alle (onder-)gronden, waar altijd en ondanks alle voorzorgsmaatregelen die men treft, milieurisico's aanwezig kunnen zijn. Dit ook omdat de wet- en regelgeving op dit gebied jaarlijks groeit en vanuit het principe "de vervuiler betaalt" er steeds meer vertaald wordt in regelgeving, uitbreiding in verslag- en regelgeving en in concrete heffingen. Ondanks het feit dat

WAA van mening is dat er momenteel geen sprake is van milieurisico's en/ of vervuiling van ondergronden c.a., in welke zin dan ook, is hier wel altijd een latent risico aanwezig.

Per 1 juli 2015 is de Wet Werk & Zekerheid (WWZ) ingegaan. Onderdeel van deze wet is de z.g. transitievergoeding bij onvrijwillig ontslag. Deze transitievergoeding kunnen zowel werknemers met een vast contract als werknemers met een tijdelijk contract ontvangen.

Ook werknemers die aaneensluitend 2 jaar ziek zijn geweest en uitstromen richting WIA/IVA kunnen aansluitend hierop recht uitoefenen op deze transitievergoeding. Ondanks dat medio 2016 door het Rijk is aangegeven dat alle al betaalde en toekomstige transitievergoedingen voor de laatste categorie vanaf 2019 bij het UWV kunnen worden gedeclareerd, is en blijft dit voor WAA groep nv als ondernemer een groot risico en een risico dat moeilijk beheersbaar is.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

WAA Venlo e.o. heeft behoudens grond geen andere kapitaalgoederen. Derhalve is er geen sprake van onderhoud van kapitaalgoederen.

4. Financiering

WAA kent conform de wet FIDO een treasurywet en geeft jaarlijks in een aparte paragraaf in de begroting een beschouwing van de rente en financieringsontwikkelingen zoals het Schap die verwacht. Uitgangspunt is hierbij dat er voldoende inzicht moet zijn in korte en langlopende financieringsrisico's van het Schap en op welke wijze het Schap deze risico's beheerst resp. beperkt. Indicatoren hiervoor zijn, naast het financieringsoverzicht, overzichten van leningenrisico's en renterisico's. Benchmarks hiervoor zijn de wettelijke criteria zoals die in de Wet FIDO zijn vastgelegd voor gemeenschappelijke regelingen.

Onderstaand zijn de kasgeldruimte en de renterisico's weergegeven. Uit beide overzichten blijkt dat het Schap in 2016 ruim voldoet aan de hiervoor geldende normen.

Liquiditeitspositie in relatie tot de kasgeldlimiet

Bedragen x € 1.000

1^e kwartaal 2016

	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
Stappen (1-4)			
ultimo januari	-314	5	-309
ultimo februari	-1.160	39	-1.121
ultimo maart	0	1.556	1.556
(4) Gemiddelde van (3)			126
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
(5)	Kasgeldlimiet (KGL)		1.890
(6a) = (5>4)	Ruimte onder de KGL		2.016
(6b) = (4>5)	Overschrijding van de KGL		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
(7)	Begrotingstotaal 2016		23.053
(8)	Percentage regeling		8,2%
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		1.890

2^e kwartaal 2016

	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
Stappen (1-4)			
ultimo april	0	1.530	1.530
ultimo mei	0	1.446	1.446
ultimo juni	0	900	900
(4) Gemiddelde van (3)			1.292
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
(5)	Kasgeldlimiet (KGL)		1.890
(6a) = (5>4)	Ruimte onder de KGL		3.182
(6b) = (4>5)	Overschrijding van de KGL		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
(7)	Begrotingstotaal 2016		23.053
(8)	Percentage regeling		8,2%
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		1.890

3^e kwartaal 2016

	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
Stappen (1-4)			
ultimo juli	0	462	462
ultimo augustus	-1.080	5	-1.075
ultimo september	0	17	17
(4) Gemiddelde van (3)			-199
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
(5)	Kasgeldlimiet (KGL)		1.890
(6a) = (5>4)	Ruimte onder de KGL		1.691
(6b) = (4>5)	Overschrijding van de KGL		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
(7)	Begrotingstotaal 2016		23.053
(8)	Percentage regeling		8,2%
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		1.890

4^e kwartaal 2016

	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
Stappen (1-4)			
ultimo oktober	-1.887	-2	-1.885
ultimo november	-1.432	1.129	-303
ultimo december	- 2.291	4	-2.287
(4) Gemiddelde van (3)			-1.492
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
(5)	Kasgeldlimiet (KGL)		1.890
(6a) = (5>4)	Ruimte onder de KGL		398
(6b) = (4>5)	Overschrijding van de KGL		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
(7)	Begrotingstotaal 2016		23.053
(8)	Percentage regeling		8,2%
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		1.890

EMU-saldo		x € 1000			
	Omschrijving	Realisatie 2016	Begroting 2017 voor wijz.	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2018
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-3.275	-3.328	-3.653	-3.948
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	0	0	0	0
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	0	0	0	0
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	0	0	0	0
5	Baten uit bijdragen van andere overheden waaronder in het Schap deelnemende gemeenten, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	3.183	3.183	3.183	3.658
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	0	0	0	0
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0
11	Verkoop van effecten	0	0	0	0
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?				
Berekend EMU-saldo		-92	-145	-470	-290

Renterisico vaste schuld

Bedragen x € 1.000

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	2018	2019	2020	2021	2022
(1)	Renteherziening	0	0	0	0	0
(2)	Aflossingen	764	764	764	764	764
(3)	Renterisico	764	764	764	764	764
(4)	Renterisiconorm	3.062	3.062	3.062	3.062	3.062
(5a) = (4>3)	Ruimte onder risiconorm	2.298	2.298	2.298	2.298	2.298
(5b) = (3>4)	Overschrijding risiconorm	0	0	0	0	0
Berekening	Renterisiconorm					
(4a)	Totaal lasten boekjaar	15.312	15.312	15.312	15.312	15.312
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%
(4) = (4a x 4b/100)	Renterisiconorm boekjaar	3.062	3.062	3.062	3.062	3.062

Volgens art. 2 Wet Fido, betreffende de Regeling Schatkistbankieren voor decentrale overheden, dienen overtollige geldmiddelen in de schatkist te worden aangehouden. Als overtollige geldmiddelen worden bedragen aangemerkt boven 0,75% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000.

5. Verbonden partijen

Het Schap kent slechts een verbonden partij, namelijk WAA groep nv (gevestigd aan de Edisonstraat 8 te Venlo), waarvan het Schap 100% eigenaar is. WAA groep nv voert namens het schap de Wsw uit op basis van een contract. Het huidige contract loopt tot en met 31 december 2017.

Het begrote resultaat van WAA groep nv in 2018 is nihil. De begrote totale exploitatie van de WAA groep nv (totaal baten en lasten) over 2018 bedraagt naar verwachting ongeveer € 40.000.000.

6. Lokale heffingen

Het Schap kent geen lokale heffingen.

7. Grondbeleid

Het Schap kent geen grondbeleid. Alle gronden die WAA in eigendom heeft, zijn om niet in erfpacht gegeven aan de WAA groep nv. Het schap houdt de gronden in eigendom. Eventuele andere bestemming en inzet van de gronden kan in het licht van de veranderende koers van WAA in de toekomst aan de orde zijn maar zal altijd in en na overleg tussen deelnemende gemeenten, Schap en WAA groep nv geschieden.

Overzicht van baten en lasten begroting 2018

Overzicht van baten en lasten

	Begroting 2018		Begroting 2017 na 1 ^e wijziging		Begroting 2017 voor wijziging		Realisatie 2016	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Rijkssubsidie Wsw		11.364		18.609		18.437		19.909
Bijdrage niet-deelnemende gemeenten		0		0		0		0
Diverse baten		0		0		0		289
Totale baten		11.364		18.609		18.437		20.198
Administratiekosten	60		59		59		58	
Overige uitvoerings- en plaatsingskosten	11.795		21.192		20.189		22.776	
Personeelskosten bestuur	18		17		18		17	
Rentekosten minus -opbrengsten	108		128		146		166	
Kosten wachtlijstbeheer / herindicatie	106		104		104		102	
Projectkosten bijdrage aan NV	31		30		30		30	
Frictiekosten bijdrage aan NV	3.124		662		547		289	
Overige algemene kosten	70		69		125		35	
Totale lasten		15.312		22.261		21.218		23.473
Exploitatieresultaat		-3.948		-3.653		-2.781		-3.275
Resultaat deelnemingen		0		0		0		0
Concernres. excl. toevoeging bestemm.res./ aanv. bijdrage aan WAA groep nv		-3.948		-3.653		-2.781		-3.275
Aanvullende bijdrage aan WAA groep nv		0		0		-547		0
Concernresultaat		-3.948		-3.653		-3.328		-3.275
Dekking concernresultaat:								
Gemeentelijke bijdragen Wsw		3.658		3.183		3.183		3.183
Begroot totaal saldo baten en lasten		-290		-470		-145		-92
Onttrekkingen aan bestemmingsreserve		3.154		692		577		319
Toevoegingen aan bestemmingsreserve		-3.124		0		-547		-746
• o.b.v. Samen Anders!		-3.124		0		-547		-746
• o.b.v. Beschut naar gemeente		0		0		0		0
Begroot resultaat (te dekken uit resp. toe te voegen uit alg.reserve)		-260		222		432		-519

Kasstroomoverzicht

(x € 1.000)

	Begroting 2018	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 voor wijz.	Realisatie 2016
Resultaat incl. gemeentelijke bijdragen	-260	222	432	-519
Mutaties in bestemmingsreserve	-30	-692	-577	427
Mutaties in werkkapitaal	0	0	0	1.070
Kasstroom uit operationele activiteiten	-290	-470	-145	978
Resultaat deelnemingen	0	0	0	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	0	0	0	0
Aflossingen van langlopende schulden	-764	-764	-836	-982
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-764	-764	-836	-982
Mutatie geldmiddelen	-1.054	-1.234	-981	-4

Toelichting op de programmabegroting

Nadrukkelijk dient in deze gehele begroting 2018 rekening gehouden te worden bij elke vergelijking ten opzichte van voorgaande jaren van de kerncijfers, exploitatie e.d. van WAA op totaalniveau over de jaren 2018 en verder, dat de totale SW-populatie waarvoor WAA vanaf 2018 de Wsw uitvoert, fors lager is dan in voorgaande jaren. Er is vanaf 2018 geen sprake meer van een integrale maar van een deuluitvoering van de Wsw voor de gemeenten via WAA. Dit omdat gemeenten vanaf 1-1-2018 zélf aan de lat staan voor de uitvoering van het beschutte deel van Wsw.

Rijksvergoeding Wsw

	Begroting 2018	Begroting 2017 na 1 ^e wijz.	Begroting 2017 voor wijz.	Realisatie 2016
Rijksvergoeding Wsw regulier	17.555	18.609	18.437	19.711
Af: naar Werken in buurten	-6.191	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Resteert	11.364	18.609	18.437	19.711
Bij: bonus Begeleid werken	0	0	0	198
Af: korting rechtmatigheid	0	0	0	0
Totaal rijksbijdrage	11.364	18.609	18.437	19.909
Aantal SE incl. Begeleid werken	704,0	737,3	717,1	774,29
Af: naar Werken in buurten	-248,3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Resteert aantal SE	455,7	737,3	717,1	774,29
Rijkssubsidie regulier per SE (x € 1)	24.937	25.240	25.711	25.457

De omvang van de door het Schap van de (deelnemende) gemeenten te ontvangen vergoeding is gebaseerd op de (voorlopige) Rijksbijdrage Wsw bijdrage als onderdeel van het participatiebudget 2018 en een raming van de gemiddelde Wsw-bezetting per gemeente voor 2018 per gemeente. De rijkssubsidie per SE 2018 komt € 300 lager uit dan in de begroting 2017 na wijziging, dit a.g.v. een verwachte jaarlijkse (t/m 2020) korting op de rijksbijdrage ad € 550, die in 2018 naar verwachting deels wordt gecompenseerd door een LPO (loonprijscompensatie) van 1%.

De loonkosten per fte Wsw zullen in 2018 stijgen met 1,5 % t.o.v. 2017, dit door een geraamde brutoloonstijging van 1% o.b.v. de recente cao-afspraken ult. 2015 en door een stijging van sociale lasten (incl. pensioenlasten) met 0,5%.

Door de stijging van de gemiddelde loonkosten per fte en de daling van de rijkssubsidie per SE verslechtert in 2018 de subsidieratio (rijkssubsidie t.o.v. de loonkosten Wsw). In 2018 komt deze uit op 84,4% (begroting 2017: 87,4%). Het zgn. "subsidiegat" komt hierdoor in 2018 uit op ca. € 2,0 mio (begroting 2017: € 2,6 mio). Deze ogenschijnlijke verbetering is te danken aan het feit dat een gedeelte van het subsidiegat m.i.v. 2018 is overgeheveld naar de deelnemende gemeenten, dit a.g.v. de overname van de activiteit Werken in buurten incl. alle financiële resultaten.

Bijdragen niet-deelnemende gemeenten

Als gevolg van eind 2013 bekrachtigde nieuwe bestuurlijke afspraken in de Regio Noord-Limburg tussen gemeenten zijn de bijdragen voor niet-deelnemende gemeenten bij alle werkvoorzieningsschappen in de regio Noord-Limburg, en derhalve ook bij WAA Venlo e.o., vanaf 1 januari 2014 vastgesteld op een nihil niveau.

Diverse baten

In 2016 heeft het Schap een eenmalige subsidie ontvangen van het Rijk ad € 289.000 op basis van de zgn. Motie Kersten ter ondersteuning van Sw-organisaties om de transformatie richting nieuwe Participatiewet financieel te ondersteunen.

Overige uitvoerings- en plaatsingskosten

Dit betreft de vergoeding aan WAA groep nv voor het uitvoeren van de Wsw, conform de Uitvoerings- en plaatsingsovereenkomst tussen het Schap en WAA groep nv.

	Begroting 2018	Begroting 2017 na 1 ^e wijz.	Begroting 2017 voor wijz.	Realisatie 2016
Uitvoerings- en plaatsingskosten per SE	25.883	28.744	28.153	29.415
Dekkingsgraad rijkssubsidie : Uitvoerings- en plaatsingskosten per SE	0,96	0,88	0,91	0,87

Ten opzichte van de begroting 2017 dalen de bruto uitvoerings- en plaatsingskosten per SE in 2018 met 10%, dit vooral door een verlaging van de uitvoerings- en plaatsingskosten aan WAA groep nv ad € 1.500.000 in 2018, dit als eenmalige verlaging van de gemeentelijke bijdrage.

Personeelskosten bestuur

	Begroting 2018	Begroting 2017 na 1 ^e wijz.	Begroting 2017 voor wijz.	Realisatie 2016
Salarissen en sociale premies	18	17	18	17
Totaal	18	17	18	17

Rentekosten minus –opbrengsten

	Begroting 2018	Begroting 2017 na 1 ^e wijz.	Begroting 2017 voor wijz.	Realisatie 2016
Rentekosten leningen o/g	108	128	146	160
Rentekosten overige	0	0	0	6
Renteopbrengsten	0	0	0	0
Totaal	108	128	146	166

Kosten uitplaatsingen en herindicatie

Dit betreft de vergoeding aan WAA groep nv voor het uitvoeren van uitplaatsingen en herindicatie van de Wsw, conform de Uitvoerings- en plaatsingsovereenkomst tussen het Schap en WAA groep nv. In 2018 is € 106.000 begroot (2017: € 104.000).

Projectkosten bijdrage aan NV

	Begroting 2018	Begroting 2017 na 1 ^e wijz.	Begroting 2017 voor wijz.	Realisatie 2016
Projectkosten bijdrage aan NV	30	30	30	30
Totaal	30	30	30	30

De bijdrage in de projectkosten aan WAA groep nv worden, op basis van bestuursbesluiten, gedekt uit de bestemmingsreserve.

Friciekosten bijdrage aan NV

	Begroting 2018	Begroting 2017 na 1 ^e wijz.	Begroting 2017 voor wijz.	Realisatie 2016
Friciekosten bijdrage aan NV	3.124	662	547	289
Totaal	3.124	662	547	289

De frictiekosten worden, op basis van bestuursbesluiten, gedekt uit de bestemmingsreserve. De in 2018 begrote bijdrage in de frictiekosten aan WAA groep nv stijgen fors t.o.v. voorgaande jaren a.g.v. de verwachte ombouw en afbouw van activiteiten in 2017 en 2018.

Overige algemene kosten

	Begroting 2018	Begroting 2017 na 1 ^e wijz.	Begroting 2017 voor wijz.	Realisatie 2016
Kosten modernisering Wsw	5	5	20	4
Accountantskosten	45	45	45	45
Onvoorzien	21	19	50	0
Dotatie voorziening oninbare vorderingen	0	0	0	-14
Overige	0	0	10	0
Totaal	71	69	125	35

Onder de post Onvoorzien zijn, naast een budget voor onvoorzien zaken, in 2018 (evenals in 2017) ook middelen begroot om eventuele verschillen tussen de ontvangen rijksbijdrage en Uitvoerings- en plaatsingsbijdrage Wsw a.g.v. afwijkingen tussen begrote en feitelijk ingevulde Wsw bezetting bij het Schap te kunnen opvangen.

Onttrekkingen uit bestemmingsreserve

De hierboven vermelde bijdragen in projectkosten en frictiekosten aan WAA groep nv worden op basis van bestuursbesluiten gedekt uit bestemmingsreserves.

	Begroting 2018	Begroting 2017 na 1 ^e wijz.	Begroting 2017 voor wijz.	Realisatie 2016
Projectkosten bijdrage aan NV	30	30	30	30
Friciekosten bijdrage aan NV	3.124	662	547	289
Totaal	3.154	692	577	319

Toevoeging aan bestemmingsreserve

Het in 2018 begrote bedrag ad € 3.124.000 betreft een toevoeging aan de bestemmingsreserve a.g.v. een herberekening van verwachte reorganisatie- en frictiekosten van WAA groep nv. Na deze dotatie zullen o.b.v. de meest recente inzichten de in de bestemmingsreserve gereserveerde frictiemiddelen naar verwachting toereikend zijn om de geplande ombouw/transitie van WAA volledig te financieren.

Gemeentelijke bijdrage Wsw ter financiering van het tekort

Bedragen x € 1000	Begroting 2018 voor wijz.	Begroting 2017 na 1 ^e wijz.	Begroting 2017 voor wijz.	Realisatie 2016
Gemeentelijke bijdrage i.v.m.				
• dekking regulier exploitatietekort	2.455	2.455	2.455	2.455
• frictiebijdrage	728	728	728	728
• aanvulling weerstandvermogen	1.644	0	0	0
• af: verlaging i.v.m. overname Werken in buurten door gemeenten	-1.169	0	0	0
Totaal gemeentelijke bijdrage Wsw	3.658	3.183	3.183	3.183
Aantal SE incl. Begeleid werken	704,0	737,3	717,1	774,29
Af: naar Werken in buurten	-248,3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Resteert aantal SE	455,7	737,3	717,1	774,29
Gemeentelijke bijdrage per SE (x € 1)	8.027	4.317	4.439	4.111

Kengetallen

Bedragen in €	Begroting 2018 voor wijz.	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 voor wijz.	Realisatie 2016
Aantal Wsw-ers in SE (gemiddeld)	717,1	737,3	717,1	774,29
Af: naar Werken in buurten	-248,3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Resteert aantal SE	455,7	737,3	717,1	774,29
Rijkssubsidie regulier per SE	24.937	25.240	25.711	25.457
Uitvoerings- en plaatsingskosten per SE	25.883	28.744	28.153	29.415
Dekkingsgraad rijkssubsidie : uitvoerings- en plaatsingskosten per SE	0,96	0,88	0,91	0,86
Ziekteverzuim Wsw	12,0%	12,0%	12,0%	17,0%